

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 53. No. 142
1938. július 1., péntek.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietară: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradîi Közlöny, înreg. în Reg. Publ. Periódice sub No. 146—1938. Trib. Arad.

Orvosolni

a világ ezerféle baját: ez az a feladat, amely évezredek óta hevíti egyformán az emberiség igazi élharcosait. A közélet változatos és különféle munkaterületein a helyzet éppolyan, mint egyes vidékeink falvaiban: ezer és egy a megoldásra, a gyógyításra váró probléma, de kevesen vannak azok, akik életüket arra szánják rá, hogy enyhülést nyújtsanak az enyhülés után vágyakozóknak és egyformán kíséreljék meg letörölni a szenvedők arcáról a fájdalmak torzító vonásait. Az elmúlt este Arad város egész társadalma ott volt annál az asztalnál, hol Dr. Löwinger Miksa ötvenéves orvosi működésének jubileuma alkalmából adtak egymásnak meghitt hangulatu találkozót a város és a megye társadalmi rétegeinek képviselői. S a megnyilatkozások, amelyek ennél az asztalnál elhangzottak, valamennyien egyöntetűen vallották azt, hogy Löwinger Miksa dr. azoknak a ritka embereknek a sorába tartozik, aki egy emberéletet szánt rá, hogy mások fájdalmán enyhíthessen és egy félévszázadon keresztül sikerült neki ezt a nemes szándékát, ezt a legmagasabbrendű célkitűzését megvalósítani.

Az orvos, aki ötven esztendőn át figyelte sztetoszkópján keresztül a rendetlenkedő szíveket, félévszázad multán a mindentudás bölcsességével szemlélheti a körülötte zajló életet és amint nincs előtte titok a véráramkör csodálatos utvonala mentén, ezer és egy arcában mutatkozott meg előtte maga az ember is, melyet szövevényes életútján a vér csodálatos összetételű üzemanyaga hajt. A technikus, valamely komplikált szerkesztésű gép előtt, amelynek felépítését és mechanizmusát annál is inkább fölényesen ismerheti, merthiszen hozzá hasonló képzettségű technikai szakemberek alkották, nem állhat nagyobb fölénnyel a rendetlenkedő mechanizmus mellett, mint az atanydiplomás orvos, akinek egy fél évszázad tapasztalatai mellett még mindig kell olyan ismeretlen hatótényezőkkel számolnia, aminők külön-külön fakadnak az egymástól olyannyira különböző emberi létsorsok alakulásaiból. Az orvos a maga tevékenységének ennél a pontjánál kilép a klinikai boncasztal, a laboratóriumi vizsgálati rendszerek, az ambulatóriumok általános előírásokkal keretezett világából és azonfelül, hogy orvos marad, egy kissé szociológussá, egy kissé pszichológussá, egy kissé családtaggá és egyben családfővé kell változzék, hogy kellőképpen közelíthesse meg a felbomlott egészségi egyensúly okait, kielemezhesse a rontó okokat, hogy aztán ebben a sokrétű minőségben ugyanegy cél felé léphessen akcióba, a beteg egészségének visszaszerzése érdekében. Mit tudja azt egy-egy beteg, hogy mennyi fáradtsággal, szellemi, fizikai és idegi igénybevétellel jár az, ha egy orvos a maga mesterségét valóban hivatásnak s nem egyszerű kereseti forrásnak tekinti? Aki első sorban is gyógyítani kíván és mindenek fölött arra törekszik, hogy embertársai szenvedését megszüntesse, az egészségét visszaszerezze, gyakran a beteg viselkedésének ellenére is? A paciens rendszeren soha nem lehet eléggé hálás, merthiszen az orvosnak csak a munkáját, az idejét és a szaktudását fizeti meg: de ki honorálja a romló idegrendszerét, az éjjel-nappal, munka- és ünnepnapot meg nem külön-

Öfelsége, a király elnöklete alatt tartott minisztertanácson

A kormány beszámolt az eddig elért eredményekről

Julius 15-ikén életbelép az új közigazgatási törvény. — Miniszteri hatáskört kapnak a tartományi kormányzók

Bucurestiből jelentik: A kormány minisztertanácsot tartott a királyi palotában Öfelsége elnökletével. A miniszterek beszámoltak az új lendületű munka eddig elért eredményeiről. Miron Cristea pátriárka-miniszterelnök üdvözölte a kormány tagjait abból az alkalomból, hogy betöltötték a kormányzás harmadik hónapját. A pátriárka szerencsekívánatait fejezte ki az eddig elért eredményekért és kiemelte, hogy a kormány a nagyvonalu tervek egész sorát valósította meg ezalatt a rövid idő alatt.

Mihai nagyvajda, trónörökös káthetes transilvaniai és banati tanulmányutjáról visszaérkezett Bucurestibe. A nagyvajdát a mogosiaai pályaudvaron a kormány tagjai és a hatóságok képviselői fogadták.

Lapjelentések szerint az új közigazgatási törvény július 15-ikén lép életbe. Eddig az időpontig kinevezik a tíz tartomány kormányzóit.

A kinevezés a belügyminiszter javaslatára minisztertanácsi jegyzőkönyv és királyi kézirat alapján hat évre szól. Minden egyes tartományban a miniszteriumot képviselő helyi szervezet fog működni.

A kormányzóknak miniszteri hatáskörük lesz és mindössze az igazságszolgáltatás, a külügyek, a hadsereg, a vasut és a felsőbbfokú oktatás nem tartozik hatáskörükbe.

A belügyminiszter utasította Hodor Victor közigazgatási vezérfelügyelőt, a volt clujii tartományi igazgatót, hogy utazza be Transilvaniát és Banatot és figyelje meg a lakosság hangulatát az új közigazgatási helyzettel kapcsolatban.

Ralea munkügyi miniszter szerdán elhagyta Bucurestit és a római munkügyi kongresszusra utazott, amelyen a kormányt képviseli. Helyettesítésével Ghelmegeanu minisztert bízták meg.

Öfelsége II. Carol király részvesz az új hadnagyok avatási ünnepségén

Sibiu—Nagyszebenből jelentik: Péntek reggel az uralkodó jelenlétében avatják fel a sibui—nagyszebeni gyalogsági iskolában az új hadnagyokat. Az ünnepség programja a következő: A királyi különvonal reggel érkezik meg a Sibiu—nagyszebeni pályaudvarra, ahol Öfelségét Miron Cristea patriárka-miniszterelnök, Argeseanu tábornok hadügyminiszter, Paul Teodorescu tábornok, légügyi és tengerészeti miniszter, továbbá a hetedik hadtest parancsnoka, a hatóságok fejei és egy diszszázad fogadja.

A pályaudvarról a király lovasdiszszázadtól követve a gyalogsági tiszti iskolába hajt, ahol részvesz az új hadnagyok avatási ünnepségén. Az iskola épületébe Carol király a leg-

apróbb részletekig megállapított ceremonia közben lép be. Az ünnepi istentisztelet és a hadnaggyá történt kinevezéseket tartalmazó királyi kézirat felolvasása után először a hadügyminiszter, majd Öfelsége intéz beszédet az új hadnagvokhoz. Az avatási ünnepséget a Cercul Militarban rendezendő villásreggeli zárja be. Az uralkodó a délutáni órákban hagyja el a várost.

Öfelsége a király ma délután résztvevett az 1. határezred negyedszázados fennállása alkalmából rendezett nagyszabású ünnepségen. Ugyancsak most van ötödik évfordulója annak, hogy az uralkodó tulajdonosa lett ennek az ezrednek.

Hodzsa tárgyalásai a kisebbségekkel

Prágából jelentik: Hodzsa csehszlovák miniszterelnök szerdán tárgyalt a csehszlovákiai magyar és lengyel kisebbségek vezetőivel. Délelőtt tíz órakor Wolff lengyel képviselőt fogadta, aki átadta neki a lengyel pártok összeegyeztető bizottságának nyilatkozatát. Ez a nyilatkozat körvonalazza a megegyezés lehetőségeit a lengyel kisebbség felfogása szerint.

Tizenegy órakor a csehszlovákiai egyesült Magyar Párt vezetői jelentek meg a miniszterelnöknél.

A tárgyaláson Szüllő Géza dr., Jaross Andor, Esterházy János és Korláth Endre vettek részt. Hodzsa felkérte a Magyar Párt képviselőit, hogy a magyar emlékirat néhány pontjáról adjanak bővebb felvilágosítást és tájékoztassák a miniszterelnököt a Csehszlovákiában élő magyarság jelenlegi helyzetéről.

Tizenkét órakor Junga, Morvaszilázia tartományi vezetésének lengyel tagja jelent meg Hodzsa előtt, majd a miniszterelnök Jaks német

böztető, állandó készenlétét, saját egészségének merész kockáztatását minden egyes új beteg ágya mellett?

Mindez nem új. Az emberek a jótévedőkkel szemben viselkednek rendszerint a leghálátlanabbul és kevés, mondhatnánk a lehető legritkább azoknak a szerencsés alkalmaknak száma, amidőn egy ilyen önzetlen, emberbaráti

munkás életnek ünnepét teljes szívbeli melegséggel ülhettük meg. Löwinger Miksa főorvos urnak a sors ezt a ritka ajándékot tartotta fenn ötven esztendő nappalának és éjjelének jutalmazására: egyetlen éjszaka felragyogó ísztelelmegnyilatkozását, annyi más éjszaka feljegyzetlenül is maradandó értékű áldozathozataláért.

szociáldemokrata képviselővel és de Vitte képviselővel tárgyalt. A megbeszéléseket csütörtökön folytatják.

Wolff dr. lengyel kisebbségi képviselő a tár-

gyalások során hangsúlyozta, hogy a népi közö-
ség teljes fenttarthatósága és a kultúrszabadság
mellett képzeli el a lengyel kisebbségek beillesz-
kedését az államtestbe.

Diákok a könyvhöz, tanárok a katedrára!

Calinescu miniszter beszédének jelentősége

Armand Calinescu belügyminiszter, ideig-
lenes nemzetnevelésügyi miniszteri székébe

ARMAND CALINESCU

belügyminiszter és ideiglenes nemzetnevelésügyi
miniszter

való beiktatása alkalmával tartott beszéde a
mai idők alkotmány-történelmének legjelentő-
sebb fejezetét képezi.

A miniszteri felszólalás néhány, feledésbe
ment jogszabályról emlékezett meg.

Armand Calinescu utalt az államnak arra
a csorbíthatatlan jogára, miszerint valamely or-
szág ifjúságát az állam életvitusának meg-
felelően nevelheti. Lehetetlen, hogy az állam
általános szellemétől ismételt eltérések fordul-
janak elő a tanítási téren.

Mi ez az általános vezérfonal a nemzetne-
velésben?

Egyetlen mondatban megszövegezhető:
diákok a könyvhöz, tanárok a katedrára!

Megengedhetetlen, hogy a jövőben a diá-
kok idejük legértékesebb részét terméketlen,
szubverzív politikai mozgalmakban töltsék.

A tanulás kora az ismeretek szerzésének
ideje kell, hogy maradjon. A tanulmányi intéz-
mények visszatérnek eredeti hivatásukhoz: a
tanításhoz és a neveléshez.

A legsötétebb kulturálatlanságba süllyed
az ország, ha nem tart lépést a tudomány elő-
rehaladásával. A fiatalságot bűn elvonni káros
célok érdekében egyetlen hivatásától: a ta-
nulástól.

Ugyanakkor azonban a tanár legyen mel-
tő katedrájához és nemes szellemében készít-
se elő a fiatal lelkeket a jövőre.

Egy pár leiért már jó minőségű, fürdő és sportruhát, harisnyát,
zoknit, sapkát és egyéb cikket vásárolhat a
GOLYA-áruház nyári ócsó vásárján Str.
Metlanu 1.

Az angol demars eredményeképen

Olaszország eljár Franconál a légi bombázások mérséklése érdekében

Ma tíz repülőgép bombázta Barcelonát

Londonból jelentik: A Stefani ügynökség
a Ciano gróf és Perth lord angol nagykövet
között lefolyt találkozásról angol hivatalos
helyről szerzett tudósítást közöl. Eszerint a
római angol nagykövet felhívta Ciano gróf fi-
gyelmét a spanyol kikötőkben horgonyzó an-
gol hajók bombázására és barátságos hangu
demarsot nyújtott át.

A demarsra Ciano gróf kijelentette, hogy
a nemzeti Spanyolország hadereje fölött kizá-
ról Franco tábornok rendelkezik. Ciano gróf
a találkozás során közölte, hogy minden lehe-
tőt megtesz, hogy az angol hajók bombázása
megszűnjön.

A római angol nagykövet és Ciano gróf
olasz külügyminiszter tárgyalásai eredménnyel
jártak, amennyiben az olasz kormány vállalta,
hogy latba veti befolyását Franco tábornoknál
a légi bombázások mérséklése ügyében. A ró-
mai angol nagykövet tanácskozásai során
felvetett szélesebb kihatású angol-olasz
terv lehetőségét, amely hívatva lenne az euró-
pai béke biztosítására.

Az angol kormány burgosi ügyvivője teg-
nap Londonban járt. Közölte Halifax lord kül-
ügyminiszterrel, hogy Franco tábornok a kö-
vetkező ajánlatot tette a kellemetlen utóhatá-
su légitámadások elkerülésére:

A spanyol nemzeti kormány nem fogja
megtámadni a nyílt tengeren közlekedő angol
gőzösöket, ha az angol kormány biztosított ki-
kötőket fog megállapítani. Ezekben a biztosí-
tott kikötőkben nemzetközi bizottság fogja el-
lenőrizni a hajókat, hogy vajon nem csem-
pésznek-e hadianyagot.

A Popolo di Roma erőyes hangon tiltako-

zik a francia baloldali sajtó azon állítása ellen,
hogy a spanyol nemzetiek harcait az olasz
csapatok támogatják. A lap szerint Olaszor-
szág a semlegességi bizottság megállapodása
óta nem nyújtott közvetlen segítséget Franco
tábornoknak, ezzel szemben Moszkva mindent
elkövet, hogy Spanyolországban a bolseviz-
mus számára védőbástyát létesítsen. Olaszor-
szág csupán önálló, erős és nacionalista Spa-
nyolországot kíván.

Ma tíz nemzeti repülőgép jelent meg
Barcelona északi negyedét felett és harminc
bombát dobta le. A légitámadás következté-
ben 40 ember életét veszítette, több mint
százan megsebesültek.

Sandys angol képviselő bejelentette az alsó- házban, hogy a katonai bíróság eljárást indított ellene katonai titkok elárulásáért

Londonból jelentik: Az angol alsóház ül-
sén Duncan Sandys képviselő közölte az elnök-
kel, hogy rendeletet kapott arra, hogy mint
tartalékos altiszt jelenjék meg a katonai bíró-
ság előtt és tegyen vallomást azokról a kato-
nai titkokról, amelyeket az alsóház előző ül-
sén felhozott. Véleménye szerint ez a képviselő
immunitásának megsértését jelenti. Kérte
az elnököt, nyilatkozzék véleményéről. Az el-
nök kijelentette, hogy az ő véleménye is meg-
egyezik a képviselőével. Elhatározták, hogy
összehívják az alsóház illetékes bizottságát a
kérdésben való döntésre. A bizottság tagjai
Chamberlain, Attlee őrnagy, az igazságügyi mi-
niszter, Winston Churchill és Sir Archibald
Sinclair.

Csehországi fürdőkre pausálkurák leiben fizethetők

„EUROPA“ Menetjegyirodában
(Sándor könyvkereskedés)

Az aradi érettségi vizsgálatok írásbeli részének eredményei

A Moise Nicoara liceumban vizsgáztató
érettségi bizottság csütörtökön este hozta
nyilvánosságra a most folyó baccalaureatusi
vizsgák írásbeli részének eredményét.

A jelölteknek román és francia nyelvűből,
illetőleg számtanból kellett dolgozataikat el-
készíteniük. Kedden délután, mint megir-
tuk, végetért az érettségi írásbeli része. Két
napon át az illető szaktanárok a jelöltek
dolgozatainak felülvizsgálásával és elbírál-
ásával foglalkoztak.

A júniusi vizsgákra Lugoj—Lugos két kö-
zépiskolával, Timisoara—Temesvár az izrae-
lita fiuliceummal képviseltette magát. Arad-
ról a Moise Nicoara fiuliceum, a Ghiba Birta
leányliceum és a romai katolikus főgimná-
zium növendékei jelentkeztek az érettségi-
re. Összesen 89 jelelt készítette el írásbeli
dolgozatát.

A 89 vizsgázóból 69 ment át a vizsga
írásbeli első részén.

Iskolánkénti megoszlás a következő: A
Lugoj—lugosi fiuliceumból 8 növendék je-
lentkezett, megbukott 1, a Lugoj—lugosi
leányliceumból 6 tanuló jelent meg, elbukott
1, a Timisoara—temesvári izraelita fiuliceum
14 növendéke közül 5 állhat szóbelire, a Moi-
se Nicoara fiuliceum 37 növendéke közül 34
sikeresen végzett, a romai katolikus főgimná-
zium 6 növendéke közül 4 bukott meg, végül
a Ghiba Birta leányliceum 18 tanulója közül
kettőnek nem sikerült az érettségi írásbeli
része.

Mint látható a legkedvezőbb eredményt
a két aradi állami liceum érte el,
az általános bukási arányszám mintegy
20—22 százalék.

A szóbeli vizsga ma reggel hét órakor
kezdődik. Elsőnek a Lugoj—lugosi fiu és
leányliceum növendékei, majd a Timisoara—
temesvári izraelita fiuliceum, a Moise Ni-
coara fiuliceum, romai katolikus főgimná-
zium és végül a Ghiba Birta leányliceum
jelöltjei állanak a bizottság elé. Naponta há-
rom csoportban tízenöt diák vizsgázik. Az
érettségi bizottság ma reggel hét órától kez-
dik munkáját.

Franciayelvű beszédeket

mond az angol király Párisban

Londonból jelentik: György angol király két
franciayelvű beszédet fog tartani párisi látogatá-
sa alkalmából. Az egyiket a francia köztársasági
elnök által adandó diszebeden, a másikat pedig a
párisi városháza által adandó fogadóestélyen.

Impozáns társasvacsora keretében ünnepelte Aradváros egész társadalma Löwinger Miksa dr. főorvos ötvenéves orvosi jubileumát

Impozáns társasvacsora keretében ünnepelte Arad város társadalma nemzetiségi különbség nélkül dr. Löwinger Miksa főorvos orvosi és emberbaráti működésének félszázados jubileumát. A hetvenkilencedik évében

lévő, köztisztelőben és szeretetben működő főorvost megjelenése alkalmából lelkes és szívből jövő ováció fogadta a Dácia-étterem kerthelyiségének tíz hosszú asztalsorra terített asztalánál.

Egy város társadalmának együttérzése

Moldovan Ioan dr. a központi kórház igazgató-főorvosa, az aradi Orvostársadalma elnöke volt az első, aki Arad orvostársadalma nevében üdvözölte az aranydiplomás Löwinger Miksa dr.-t. Roman nyelvű beszédében annak a bensőséges rokonszenvnek adott kifejezést, amelyet nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül érez a város valamennyi orvosa, de az ismerősök és tisztelők hatalmas serege is a 79 esztendő főorvos iránt. Prohászka László dr. a kortársak nevében méltatta nagy koncepciójú ünnepi beszédében Löwinger dr. öt évtizedes orvosi tevékenységét, amelynek — mondotta, — „édes emlékeit összegezi ez az ünnepség”. Löwinger Miksa dr. megkapta saját lelkiismeretének felmentvényét, egy város egész társadalmának legmelegebb együttérzését, mert akkor harcolt a vidéki egészségügyi szolgálatában, amikor az orvostudomány hőskorát élte. Palágyi Jenő dr. úgyis mint volt kezeltje, mint tanítványa és kartársa, frappáns kifejező-erővel beszélt az orvosok „Miska Bácsijáról”, a betegek szeretetteljes „Doktorbácsijáról”.

— Csodálatos — mondotta, — hogy egyetlen emberben ennyire egyesüljön a szép, a jó és a tudás. Az orvosi tisztesség élő szobrának lábához helyezik az aradi orvosok a szeretet babérokoszorúját és annak az Istennek áldását kéri Löwinger doktorra, aki mindenkinek egyformán különbség nélkül Istene!

Ezután az ünnepség budapesti vendége dr. Horvay Lajos orvostanár beszélt és megemlékezett.

Egy fél évszázad az orvostudomány szolgálatában

— Mélyen tisztelt Igazgató Ur! Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

— Arról a helyről hangzott el az első enyemzet üdvözlő szó, az igazgató ur személyében, mely hely nekem az ifjúságot, a férfikort, a családot, a hivatást, az életet jelentette: a kórház felől, arról a helyről, ahol az élet boldog harmincöt esztendejét éltem át és amely hely nekem utat nyitott Arad város társadalmának szívéhez és bizalmához. A hála és köszönet első szavát tehát hozzáintézem.

— Mélyszéles hálámat és köszönetemet fejezem ki másodsorban kedves kollégáimnak, jóbarátaimnak, volt és még meglevő pácienseimnek, akik lehetővé tették számomra, hogy a láthatár peremén lenyugvó számomra végső sugaraiban még egyszer megfürödhessék lelkem. Ehhez az ünnepélyes órához méltó szavakkal kellene Önökhöz szólanom, ha bírnám az ötven év előtti ifjúság frissességét és lendületét, ha bírnám a férfikor nyugodtságát és higgadtságát, hogy megindultság nélkül, könnyek nélkül a szememben tudjak emlékezni életemnek ötvenéves orvosi idejéről. Dehát a tavasszal letűnt az ifjúság, a nyárral elszállt a férfikor, hátamögött az ősz is, előttem pedig a tél fagyos zuzmarája borul egész vállamra és így nincs mit egyebet tennem, mint öregember módjára leülni a telet szimbolizáló kandalló mellé és a kandalló vakító, villanó fénye mellett kiemelni levelesládámból ötvenéves sárguló fakuló leveleket, hogy emlékezzem ötven évnek lefordás idejéről.

— Ötven év! A közszólam szerint egy végtelen kis idő az idő végtelenségében, de a testileg, lelkileg állandóan feszült felkészültségben élő orvos ötven éve egy végebeláthatatlan hosszú ködbe vesző idő, melynek minden percében benne van az orvos hivatása és tudománva iránti szeretete, a töretlen vágy, a szenvedőnek visszaadni a szenvedés nélküli

hogyan a „kis Löwinger”, ahogyan szeretettel becézték a jubláns orvost, nem csak egészségügyi óre, de barátja volt mindazoknak, akiket a betegség rendelőjébe, vagy a kórházi kórteremben Löwinger Miksához vitt. Löwinger dr. derűlátó volt, mindig, mert hitt az orvostudományban és sohasem színeszkedett.

Faragó Rezső vezérigazgató a páciensek nevében mondott találó, szívporkázóan szellemes köszöntőt és szavai ezer és ezer olyan ember érzéseit tolmácsolták, akik öt évtizeden keresztül megtanulták szeretni és becsülni ennek a kitünő orvosnak nagyszerű képességeit. Érdekes leleplezőként hatott mindaz, amit Löwinger főorvosról, a poétáról mondott, akinek számos kedvenc versét is őrzik páciensei a régi receptek között. Amint a szónok mondotta, sok ezernyi megmentett tüdő, máj és gyomor tulajdonosa gondol ezen a napon arra az emberre, aki működésének minden percében mindig igaz ember és igaz orvos volt.

Ezután Kélenyi Albert dr. a szintén nem fizető-orvos-páciensek nevében beszélt, majd Haralamb Henry lendületteljes román felszólalásában az emberiség jövőjét üdvözölte ezen a családi ünnepen, amikor egy város társadalma egyetlen családként ünnepli Löwinger doktort, mindenki barátját.

Az üdvözlések elhangzása után az ünnepelt Löwinger Miksa dr. emelkedett szólásra és következőket mondotta általános figyelem közepette:

életet.

— Hölgyeim és uraim! Volt idő talán Saturnus uralkodása idején, amikor a költő könnyen énekelhette, hogy egyetlen betegség van a világon és ez az öregség és egyetlen orvos van a világon, és az a halál. Mennyi betegség zuhant azóta az emberiségre és mennyi orvos állt csatasorba azóta a halál leküzdésére.

— Letűnt az a korszak is, amikor Montaigne—Molière a guny állandó céltáblájává tette az orvost és az orvosi működést, de a szenvedő emberek arcán felragyogó hála fénye régen eltűntette a maró guny torzító vonásait, mert a szenvedő ember betegsége válságos óráiban megtanulta méltatni azt a jelszót, hogy tiszteld az orvost, aki a súlyos órákban oldalad mellett segítségredre van, mert az orvos is meg tudta érteni a szenvedő emberrel, hogy az orvosi felfedezések ragyogó ékköveivel borított hosszú ut, melyet az orvostudomány ötven év alatt befutott, az orvostudomány apostolainak, sokszor mártírjainak az emberiség javán fáradozott egy egész életet betöltő munkásság eredménye, mely tiszteletet parancsol.

— Az orvosi foglalkozás, szó szerinti értelemben foglalkoztatja az orvost. A beteg állapota árnyként kíséri a betegágy mellől elvonuló orvost napi munkájában és ott lebeg aggodó lelki szemei előtt a beteg állapota a pihenésre szánt időben is. Az üdítő, álmot hozó szernek hatása alatt álló beteg nyugalmi csendjében az orvos szeméről elhessegeti az álmot a ténelődés, a lelki vívódás és a hajnal pirkadásakor szorongó érzéssel, remény és lemondás hullámzó érzésével áll meg a betegszoba küszöbe előtt.

— Az érzelmek ilyen hullámvászával átélte ötven esztendő után hálától eltelve érzem a sors különös kegyét, hogy tanuja lehettem annak a lendületes fejlődésnek, amelyet az orvos-

20 *cigaretta...*

... naponta és mégis a fogaim ragyogó fehérek és egészségesek. Miért? Mert NIVEA-fogpasztával tisztítom. A dohányzók ezt jól tudják és ezért mindig csak NIVEA-t használnak.

tudomány ötven év alatt megtett.

— Igazságként fogadtam el régi bölcs azon mondását, hogy a legszebb költészet az egészség és a legszebb próza a hosszú élet. Akkor, mikor orvosi hivatásom a beteg mellé állított és a betegség elhárításán fáradoztam, úgy adtam vissza a betegnek az egészséget, hogy azt mint a legszebb költészetet érezze és őrizze, és mikor hivatásom: az élet meghosszabbításának súlyos problémáin fáradoztam, úgy azt úgy igyekeztem megvalósítani, hogy azt a beteg a legszebb prózának tekintse. Sajnos, a hosszú élettel járó öregségben sok a betegség és kevesebb a költészet és én, mint a költészet felé hajló ember, inkább szeretnék ma is pártor lenni, amint azt a Szén Helénában éneklék, mint a jubláris Doktor Bácsi.

— Dehát ez merő fantazmagoria, s a hátunk mögött élő mult vállunkra kopogtat és suttogva, de annál megdöbbenőbben int, hogy a természet törvénye határt akar szabni a további működésnek és pályám utján megállításra készül.

— Lelki nyugalommal értem meg az intést, mert elmondhatom, jól végzett munka tudatában a francia költő egy gyönyörű költeményének az orvossorsra és az orvosi munkára oly találóan illő utolsó négy sorával:

„A munka gyönyöre mellett
Gyönggyé változtatni a kicsordult könnyet
Fáradt vándor utját azért kell, hogy járja
Ez az orvos kincse, élete becsvágya.”

URANIA: Ma premier!

Nevető Páris

Pazar kiállítás, végtelenül szellemes, kacagtató v. j. á. // CONCHITA MONTENEGRO-val.
Z ne: OFFENBACH

Pótműsor: **Taras Buiyba** HARRY BAUR-ral

A kivételes kettős műsor ellenére: 18 teljes földszinti helyár!

CORSO: 5, 7.15 és 9.30

Az első, Japánban készült nőmetűl beszélő film!

MITSUKO (A szamuráj leánya)

Sessue Hayakawa, Setsuko Hara, Isamu Kosugi

Hosszas és bensőséges ünnepség között fejezte be felszólalását Löwinger dr., majd az ünnepi közvacsora előkelő közönsége a késő hajnali órákig maradt együtt a legjobb hangulatban.

Az est sikeréért külön elismerés illeti azt az orvosi rendező-gárdát is, amely lelkes agilitással készítette elő a monstre-jubiláris bankett nagyszabású társadalmi sikerét és felejtethetetlen hangulatát.

A hangulatteljes asztalnál az alábbiak neveit sikerült följegyeznünk:

Az ünnepelt jubiláló **Löwinger Miksa** dr. főorvos jobbán Moldovan Ioan dr. kórházi igazgató-főorvos, balján dr. Pescariu Ioan, a kórház belgyógyászati osztályának főorvosa foglaltak helyet. A főasztalon rajtuk kívül ott voltak: Dr. Horvay budapesti szanatóriumi belgyógyászati főorvos, dr. Vuia Salvator, dr. Tesici Svetozár, Haralamb Henry és neje, dr. Kupfer Miksa, dr. Antal György, dr. Varga István, dr. Kerpel Vilmos, dr. Török Dezső és neje, Braun Gusztáv, Braun László, dr. Kardos Géza, (Timisoara), dr. Prohászka László, dr. Posgay István, dr. Keppich Jakab, dr. Memete Dumitru, dr. Bologa Virgil, dr. Botis Aurel, Vulpe Iosif, dr. Cojolu Romul, dr. Silartau Pavel, míg a többi asztaloknál a következők helyezkedtek el: Rózsa Zsigmond és családja Jugoszlávia, dr. Pirée Ferenc és neje, dr. Windholz Béla és neje, dr. Hersch Andor és neje, dr. Wolfner Gyula, dr. Feldmann József, Herbstein Izso és neje, Kornis Márton és neje, dr. Somló Armin, Gabos Sándorné, dr. Hölich Béla és neje, dr. Kurzer Károly és neje, dr. Háber József és családja, Weissberger Henrik

és neje, Lányi Marcell, dr. Stauber János, dr. Stauber Andor, Braun Jenőné, dr. Kerekes Rózi, Sz. Jakab Géza, dr. Schmidt János, dr. Palágyi Jenő, dr. Korányi Barna, dr. Kállal Károly, dr. Singer József és neje, dr. Kun István, dr. Székely László, dr. Ujhelyi József, dr. Waldmann, dr. Spielberger Henrik, dr. Radó János, dr. Fischer Ilona, dr. Luszt Ferenc, dr. Molnár István, dr. Biksz Mór, dr. Róna Jenő, Ordelt László, Faragó Rezső és családja, Dumitrescu Constantinné, Fischer Antal, dr. Thau Ernő, Böhm József, dr. Goldschmidt Lipót, dr. Rosenberg László, dr. Gerő István, Adler Samu, Dénes Izor, Lakatos Aladár, dr. Kilényi Albert, Domán Sándor, dr. Szedlák Ödön, dr. Luttwak Emanuel, Martin B. Ioan, dr. Reicher Jenő, dr. Eckstein Béla, dr. Ullmann, dr. Wlener, Szegő Nándor, dr. Téthy Paul, dr. Salamon Izso, Sperneac Ioan és neje, dr. Steiner Jenő, dr. Krausz Szidonia, dr. Zuckermann, dr. Frint Sándor, Szöllösi István, Grünstein Armin és neje, dr. Gárdos Oszkár, dr. Magyar Sámuel, dr. Petz (Aradul-Nou) és még számosan.

A kollegák ajándéka

Az esti ünnepségnek egyébként már a délelőtti hangulatos bevezetője volt. Dr. Löwinger Miksa lakásán ugyanis orvos-küldöttség jelent meg, melynek tagjai többek között a következők voltak: dr. Windholz Béla, dr. Goldschmidt Lipót, dr. Hersch Andor, dr. Kilényi Albert és dr. Pirée Ferenc. Dr. Windholz Béla megleghangú szellemes beszédben márványlapot nyújtott át a jublársnak. A márványlapot emléksorokkal ellátott plakett díszíti, amelyen mintegy 65 orvos aláírása szerepel.

Tizenkét mázsás buzatermésre számítanak Arad megyében

Megemlékeztünk arról, hogy a megyében megkezdődött az aratás. A Mezőgazdasági Kamarához érkezett jelentések szerint a buzatermés Arad megyében is kitünő és jóval felülmúlja a tavalyit. A jelek szerint a megyében katasztrális holdanként 12 mázsa lesz a buzatermés. Mi sem jellemzi jobban a helyzetet javulásra, mint hogy tavaly katasztrális holdanként a termés átlag 7 és fél mázsa volt. Az idén egyébként a bevetett területek Arad megyében 30 százalékkal növekedtek, vagyis közel 150 ezer hektárt vetettek be a megyében búzával. Ha figyelembe vesszük, hogy egy hektár átlag termése 18 mázsa lesz, akkor Arad megye idei buzatermését 27 ezer vagonra becsülhetjük. Jó a tengeri termés is és csak Chisineu-Cris—Kisjenő környékén valamivel gyengébb.

Szép eredményekről számoltak be a katolikus elemi évzáró ünnepén

A római katolikus elemi iskola évzáró ünnepélyét és tornavizsgáját június 29-én tartották meg nagyszámú közönség jelenlétében. Návradí Agoston igazgató az évzáró ünnepély keretében számolt be az iskola elmúlt évi áldásos és eredményes működéséről:

— Ugy érezzük, — mondotta — hogy egy uiabb esztendő szellemi munka és tördés után megérdemeljük azt is, hogy szeptemberben újra népes osztályokat bizzanak ránk a züők. Ezek után az iskola köszönetét nyújtotta a Szociális Misszióknak, dr. Boros Ernő főorvosnak dr. Széll Lajosnak, az egyházközség világi elnökének, Vársárhelyi Jankának és Takácsy Miklós földbírtokosnak, akik lelkesen támogatták az intézet tanulóit. Az iskola ajándékkönyv-kezdemenyvezését támogatták dr. Parecz Béla, dr. Széll Lajos, Kovalcsik Gyula vaskereskedő, Derer Jánosné, Neszmerák Gyuláné, Jakabffy György, Kintzig László földbírtokos, Breitmeyer József vállalkozó és Dési Károly kereskedő. A beszámoló folyamán nyilvánosságra hozták, hogy az iskola szövetkezete a körülményekhez mérten jól működött és a bevételekből sok kiadást tudtak fedezni. Az iskola kertje részére Szabó József kertész virágpalántákat adomárvázott és a „Leguma”-cég és Andrányi-cég kedvez-

ményes áron juttatta hozzá az iskolát vetemény és virágmagvakhoz, illetőleg szerszámokhoz.

Az elmúlt iskolaév folyamán egyházi részről Lengyel István esperes ellenőrizte a hitoktatást és Etienne József egyházmegyei világi tanfelügyelő pedig általános szempontokból tartott vizsgálatot. Lazar Igrisan helybeli állami tanfelügyelő és Gh. Turturea, a banati felekezeti iskolák inspektora ugyancsak meglátogatták az intézetet.

Az elmúlt tanévben beiratkozott 169 tanuló fű. Az év folyamán más községbe távozott 7. a tanév végéig iskolát látogatott 162. Két tanulót ismétlésre utasítottak s így 160 növendék tette le sikeresen a vizsgát.

Az igazgatói beszámoló elhangzása után tartották meg a tornavizsgát, amelynek számait lelkesen megtapsolta a nézőközönség. Az énekkari számokat, amelyeket Láng István tanító vezetett, ugyancsak nagy tetszéssel fogadták.

Az évzáró ünnepség keretében Medgyessy Géza IV-ik osztályos tanuló és Tenczer József VII-ik osztályos tanuló bucsuztak el osztálytársaik nevében az iskolától és a tanítóktól. Az intézetnek 12 hetedikes tanulója sikerrel abszolvált. A távozó diákoktól Németh Kálmán tanító bucsuzott az iskola nevében.

Kifogták a Mures-Marosból egy tizenegy éves fiu holttestet

Legutóbbi lapszámunkban számoltunk be két halálosvégi fűrdözésről, két fiatal megyei leány lett a Mures-Maros áldozata és szerdán ismét holttestet fogtak ki a folyóból. A szerdai ünnep alkalmával zsúfolásig megtelt a katona-stranddal szemben lévő, ugynevezett ingyen-strand és a fiatalság vidáman lubickolt a szinte felmelegített folyóvizben, amikor hangoz kiáltozásra lettek a fűrdözők figyelmesek. Gyerekek, akik beljebb merészkedtek egy hullát fogtak a Mures-Marosban, egy szerencsétlen fiu holttestét. Nyomban kiemelték a partra, ahol azonban az előkerülő orvos csupán azt állapíthatta meg, hogy körülbelül 13—14 éves a szerencsétlenül járt, akinek halálát mintegy 24 órával előbb fulladás okozta.

Miközben értesítették a halálesetről az ügyészséget, valaki felismerte a holttestben Muntean Petru, Sannicolaulmic—kisszentmiklósi fiut, aki kedden délután kint strandolt a vízművek közelében. Barátai azt is elmondták, hogy Muntean nem tudott uszni, de a többiekkel együtt többször ment a mélyebb vízbe. Szerencsétlenségére, amikor utoljára a mély vízbe került, senki sem volt a közelében és így fulladt a folyóba. Valamivel hat óra után — közben pedig százával jártak az emberek a hatalmas melegben a Mures-Maros-partján lévő hullához — megjelent a halottaskocsi és elszállította a folyó egujabb áldozatát.

Az illetőségi jogot nem lehet elveszíteni azáltal, ha valaki más városba költözik

A Cluj—kolozsvári tábla egy illetőségi ügyben elvi jelentőségű döntést hozott Martenstein Elias satumarei kereskedő az állampolgárság felülvizsgálásának lejárta előtt kérvényt adott be a satumaremegeyi Petea község előljáróságához, amelyben azt kérte, hogy adják ki illetőségi bizonyítványát, mivel 1912-ben a község lakója volt és a községi terhek viseléséhez hozzájárult. A község előljárósága a kérvényt azzal utasította vissza, hogy a kérvényező 1912. után elköltözött a községből és saját bevallása szerint is Satumaren lakik, tehát Petea községben nem rendelkezhetik illetőséggel.

A községi előljáróság döntése ellen a kereskedő a cluji táblához fordult, amely utasította Petea község előljáróságát, hogy a kért illetőségi bizonyítványt tizenöt nap alatt adja ki. A tábla a döntés indoklásában ki-mondotta, hogy az illetőségi jog pñcsen helyhez kötve, tehát a tartózkodási hely megváltoztatása nem érinti az illetőség kérdését. Az illetőségi jog csak azáltal lehet elveszíteni, ha valaki más városban új illetőséget szerzett és mivel ez a konkrét esetben nem állott fenn, ennél fogva Martenstein joggal kérte az illetőségi bizonyítvány kiadását.

Kivégezték Haitában azt a 19 éves zsidó fiatallembert, aki tün'etésből rá-lőtt egy autóbuszra

Jeruzsálemből jelentük: A Reuter-ünnök-ség jelenti, hogy tegnap reggel kivégezték Haitában Ben Joszefet, a halálraítelt rosinahi fiatal zsidót, akit egy autóbuszra történt lövöldözés miatt állítottak katonai törvényszék elé másik két társával együtt. A lövöldözésnek egyetlen sebesültje sem volt. Ben Joszef mindössze 19 éves volt. Védője és a palesztinai zsidó vezetőkörök minden erőfeszítése hiábavaló-nak bizonyult kegyelemben való részesítése érdekében. A haitai kivégzés híre lesújtóan hatott az egész ország zsidóságára. Ez az első halálos ítélet zsidó ellen, amit végrehajtottak. Tel-Avivban a gyász jeléül sztrájkba léptek a zsidók. Más városokban is elemmentáris módon nyilvánult meg a zsidó lakosság gyásza és elkeseredése. A hatóságok széleskörű óvintézkedéseket tettek a tüntetések megakadályozására.

GOVORA gyógyfürdő

(jod es ken)

Georgescu-villák

Fenyvesek között, festői szép fekvés.

Teljes komfort. Olcsó árak.

Felvilágosítás kapható: Arad, Ortutay-palota, II. em. 14. sz. ajtó.

Szombat 9, vasárnap 6 és 9-kor

JULIA

a szezon legkiválóbb operettujdonsága

Minisztartanási jegyzőkönyv után

Davila volt washingtoni követet megfosztották román állampolgárságától

Megsemmisítették Schachmann volt párisi helyettes sajtóattasé és Dragulinescu székhámos állampolgárságát is

Bucurestből jelentik: A kormány minisztartanási napló után megfosztotta román állampolgárságától Citta Davilát, Románia volt washingtoni követet, M. Schachmann ujságíró, Románia volt párisi helyettes sajtóattaséját, és egy Radu Dragulinescu nevű egyént. A határozatot lamandi igazságügyminiszternek a minisztartanács elé terjesztett jelentése vezeti be, amely a Monitorul Oficial mai számában a következőképpen jelent meg:

AZ ÁLLAMPOLGARSÁGI JOGTÓL VALÓ MEGFOSZTÁS INDOKOLÁSA

Az országban és annak határain túl is fenn tartás nélkül hódolattal emlékeznek meg II. Carol királyról, aki emlékezetes és történelmi gesztusával február 10-én véget vetett a politikai bizonytalanságnak, amely belső felfordulással és a nagy nemzeti érdekek teljes kompromitálásával fenyegette az országot. Az új alkotmány alapján meginduló kormányzati tevékenység helyreállította a belső rendet és az egész nemzetközi közvélemény előtt bizonyította, hogy Romániában ismét helyreállt a hatósági tekintély, a rend és a fegyelem.

E kormányzati tevékenység árnyékában egy új alkotó lendület serkentette fokozott munkára az összes tevékenységi ágakat. Szeretett uralkodónk szüntelen és aggodó ellenőrzése és felügyelete mellett élénk munka folyik minden irányban, amely záloga az ország boldog és békés továbbfejlődésének.

A bizalomnak ezt a légkörét igyekeznek egyesek sajnálatos módon megzavarni, rágalmozó és romboló akciókkal. Néhány magányos honpolgárunk megfélekedett az állammal szembeni szent kötelezettségeiről és intrikákkal, rágalmozással próbálta hazug színben beállítani az ország belső helyzetét, a hatóságokat és azoknak legfelsőbb vezetőit.

MIERT FOSZTOTTAK MEG CITTA DAVILÁT ÁLLAMPOLGARSÁGÁTÓL?

Ezek között kimagasló szerepet játszik Carol (Citta) Davila. Az ő tevékenysége annál is odiosoabb, minthogy a fontos szerep, amelyet az állam vezetésében betöltött, legalább is teljes tartózkodásra és diszkrecióra kellett volna, hogy kötelezze azokkal a problémákkal szemben, amelyek az ország új alkotmányos rendjével kapcsolatosak. Ezzel szemben Citta Davila az országot rágalmozó és annak intézményeit befeketítő ágenssé vált. Ebben a lealázó és megbecsztelenítő szerepben Citta Davila az utóbbi hónapokban román körökben tartott gyűléseken különböző kijelentéseket tett, amelyek visszhangra találtak az egész amerikai, sőt a tengeren inneni sajtóban is. Beszédeiben sértegetett, inszenált, sőt fenyegetőzésektől sem riadt vissza az ország vezetőivel szemben.

MAX SCHACHMANN ÜGYE

Egy másik rágalmozó, Emanoil Max Schachmann csatlakozott az utóbbi hetekben Citta Davila akciójához. Schachmann, aki román állampolgár, de Párisban él, a Párisban székelő „Középeurópai Tanulmányi Kör” előtt szemcszedett valótlanosságokat tartalmazó előadást tartott Romániáról, melyet a legsötétebb színben igyekezett beállítani.

Ez a tevékenység mindkettőjüket az ország törvényein kívül helyezi.

DRAGULINESCU SZEREPLÉSE

Kettőjük akcióját kiegészíti egy harmadik: Radu Drăgulescu székhámos és hamiskártyás, álnevein: Romul, Casanova, Dorel, Roberto Rossini, William Eduard Rosenberg, Goldstein, aki néhány hónap óta Párisban „A román köztársaság” cím alatt egy úgynevezett román köztársasági komité mevében bullettint ad ki, befeketítve és rágalmozva az országot.

Minthogy tevékenységükkel valamennyien érdemtelenné tették magukat, úgy véljük, helyén való a román állampolgárság elvesztéséről szóló törvény rendelkezéseit alkalmazni velük szemben.

VICTOR IAMANDI

Igazságügyminiszter.

A fentebbi jelentés alapján a Hivatalos Lap mai számában a következő minisztartanási napló látott napvilágot:

A MINISZTERTANÁCSI NAPLÓ SZÖVEGE

I. szakasz. Megfosztjuk román állampolgárságától Carol Davila, volt washingtoni román követet, aki született 1886. december elsején Romániában és jelenleg washingtoni lakos, továbbá Emanoil

Max Schachmann, aki „Esseze” néven írja cikkeit, született 1889. december 23-án Romániában, tartalékos tiszt és jelenleg párisi lakos, valamint Radu Drăgulescu székhámos és hamisítót, aki született 1888-ban a prahovamegyei Urlat községben.

Az evezősbajnokság előtt:

A Hellas és Mures—Maros berkeiben bizakodó a hangulat, a Regatta elnöke borulátó

Hatalmas küzdelmek várhatók a vasárnapi evezősbajnoki versenyen

Aradon nemcsak sport-, de társadalmi eseményt is jelent a minden esztendőben lezajló kerületi evezős verseny. Felvonulnak az aradi evezősklubok hajói és a partokról rendszerint nagy és kíváncsi tömeg szemléli a szép küzdelmek minden fázisát. Nem érdektelen a nagy verseny előtt — miután ezt követi az augusztus 15-én megrendezésre kerülő országos evezős-bajnokság — meghallgatni az aradi evezősklubok irányítóit, hogy mit várnak versenyzőik szerepléseitől.

Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste az evezősklubokat, ahol serényen folynak a tréningek s a lázas készülődés bizonyítja, hogy mindegyik egyesület tudása legjavát akarja bemutatni.

Botvén Ferenc, az AMEFA evezősgárdájának egyik irányítója a következőképpen látja a helyzetet:

— Sajnos, mi csak két számban indíthatunk: a kormányos nélküli dublóban és az ifjúsági szkiifben. Versenyzőink közül Osztert nem kell bemutatnunk, partnere Kövér Kálmán kitűnő anyag, azonban nem rendelkezik még a kellő rutinnal. Így tehát reményeink mérsékeltek, de a verseny még nincs lefutva.

Baky Károly, a Hellas egyik mértékadó vezetője a következőket mondotta a vasárnapi evezősverseny esélyeiről, ami a Hellas versenyzőket illeti:

— Női négyesünk közismerten elsőrangú. Három év óta pompásan összekovácsolódott az együttes és az elsőseget tőlük elvenni nem lehet, hacsak valami előre nem látható baleset nem jön közbe. Junior négyesünkben három régi evezős mellett egy új versenyzőnk van, de összeszokottság dolgában itt sem versenyezhetnek velünk és bizom abban, hogy junior négyesünk is elsőnek fut a célba. A junior dublónk (Weiszberger és Georgiades) szintén régi evezősökből áll; akik nem egy győzelmes versenyt vívtak meg és tőlük is győzelmet várnak.

— A Hellas színeit még a kajakversenyben képviseltetjük és itt a Balázs—Klein összetételű Hellas hajónak teljesen egyenlő esélye van a Mures kajakjával szemben, sőt edzésben a Hellas áll jobban. Ez a verseny mindenestre nyílt és nagy küzdelmet ígér.

A Mures—Maros evezősegyesületben Grób Jenő ügyvezető elnök nyilatkozik lapunk számára:

— Lelkes munkával készülünk a kerületi versenyre, a fiúk kitűnő kondícióban vannak.

2. szakasz. Miniszterelnökünk megbízták jelen minisztartanási napló végrehajtásával.

A „Seara” című lap megjegyzi, hogy Emanoil Max Schachmann fia dr. Schachmann bucuresti-i orvosnak és bátyja Ionel Schachmann-nak, aki a párisi Comedie Francaise színésze. Schachmann Bucurestiben több külföldi lap tudósítója volt, majd tíz évvel ezelőtt Párisba költözött, ahol 1937-ig a román követség helyettes sajtóattaséja volt.

Citta Davila román nemesi család sarja, akit 1928-ban a nemzeti parasztpárti kormány nevezett ki a diplomáciai karba. Davila Titulescunak a külügyminisztartium éléről való távozása után mondott le a követi méltóságról.

A harmadik, Radu Drăgulescu többszörösen körözött székhámos, akit legutóbb Bécsben tartóztattak le, utlevélhamisítás miatt.

de az evezős versenyeknél sohasem lehet előre tudni. Tavaly történt, hogy egyik kitűnő evezősünknek a kocsija eltörtött és csak hallatlan energiáján mulott és nem kisebb mértékben önfeláldozásán, hogy a futamot mégis megnyertük. Ellenfeleinket nem akarom lebecsülni, de győzelmekre számítok.

Sugár Jenő dr., a Regatta evezős egyesület elnöke borulátó:

— Az évek óta mutatkozó hagyományos balszerencsénk ez alkalommal sem hagyott el bennünket. Csapatunkban olyanok készülnek versenyre, akik mindössze pár hete eveznek, mert tavaly is kitűnő gárdánk háromnegyed része vagy katonai szolgálatot teljesít, vagy fegyvergyakorlaton van. Csak, hogy példával szolgáljak: A nyolcasunk hét embere hiányzik. Ezeknek pótlása úgy történt, hogy az ideiglenes kitűnő anyagot treniroztatták erre a számra. Azonban semmiesetre sem helyettesíthetik megfelelő módon az összevezett régi gárdát. Meglepetés lesz, ha győzelmet érünk el. Ezelőtt egy héttel még azon gondolkodtunk, hogy nem is nevezünk be a versenyre, azonban részben sportszerűség szempontjából, részben pedig, mert egy kupának védői vagyunk, nem tartjuk távol magunkat a versenytől. A kupát ugyanis — így mondják — nem lehet karcsapás nélkül átengedni. Remélem, jövőre, ezzel a jelenlegi kitűnő anyaggal, de talán már az országos bajnoki versenyen is, méltó módon szerepelhetünk.

Az SGA részéről Weichelt Jánost, az evezőssport régi harcosát szólaltattuk meg, aki a következőket mondotta:

— Az SGA gárdája a női négyesben és a junior négyesben áll starthoz és a női négyesünk csak akkor számíthat győzelemre, ha a Hellas hajójával valami előre nem látható baleset történne. Különben a Hellas rutinos női négyesét nem győzhetjük le.

Junior négyesünk biztató erőkből áll, de itt sem bocsájtkozhatunk jóslásokba, mert az erőviszonyok kiegyenlítettek és minden a pilanatnyi diszpozíciótól függ. Az előfutamok után már megközelítőleg tippelhetők az esélyek, de addig azok latolgatása nem egyéb merő találgatásnál.

A változó hangulat az egyes kluboknál a verseny lényegén nem változtat, mert a versenyzők éppen olyan lelkesedéssel és győzni akarással fognak küzdeni egyesületük színeért és dicsőségéért, mint az elmúlt években.

CENTRAL: Premier!

Szenzációs kettős premie: műsor:

I. A titokzatos kunyhó

II. Bulldogg Drummond szavág

5, 7 $\frac{1}{4}$ és 9 $\frac{1}{2}$ órakor a kertben.

F szerep en a legkiválóbb cowboy-színész: WILLIAM BOYD.

Remek tempója kalandortalm, főszereplők: John Howard, Louise Campbell, John Barrymore

ARADI KOZLONY

Leveleim: 11-51. Sürgőnycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési árak:

6-8 évre ... 840 lei	Negyedévi: 210 lei
1 évre ... 420 lei	1 év: 70 lei

Találkozás Evianban

A kis határmenti svájci városka pályaudvarán a közelmúlt napokban Európa szellemiségének két kimagasló alakja találkozott. Freud Zsigmond, a nyolcvanötödik éves tudós, aki most, életének alkonyán kényszerült maga mögött hagyni mindent, házat, könyvtárat, munkahelyet, reményeket és hazát, ment, hogy pusztán életét elmenekítse oda, ahol még többre becsülik a szellemet az erőnél. Elment, hogy otthagyja azt a rezsimit, amely a lélek rejtelmét helyett csak a zoológiai embert ismeri.

A másik Romain Rolland volt, aki a háború kitörésének pillanatától kezdve önkéntes száműzetésben volt Svájcban, mert erkölcsi magatartásának nemessége nem vállalta a felelősséget azért a harcért, amelybe Németországgal és Franciaországgal élükön a világ keveredett.

Huszévi száműzetés után Romain Rolland megérte azt, hogy hazája ismét az európai gondolat letéteményese lett a fenyegető faji előzártsággal szemben. Romain Rolland hazatért, Freud új hazát ment keresni.

A két ember: a harcos író és a lélek rejtelmét kutató tudós találkoztak a kis város nemzetközi utasaitól hangos pályaudvarán.

Néhány nap múlva a városka pályaudvara ismét szong majd: a Roosevelt által július hatodikára összehívott nemzetközi konferencia kiküldöttel találkozni Evianban. Az Unió elnöke huszonhét állam kormányának küldötte el ismeretes jegyzéket, amelyben meghívja ezeket az országokat a németországi menekültek kérdésének részletes megvitatására és rendezésére.

Amikor 1933. január 30-án Hitler Adolf, akkor még a nemzeti szocialista német munkáspárt elnöke a legalkotmányosabb módon megkapta a kormányalakítási megbízást az agg Hindenburg kezeiből, előrelátható volt, hogy a németországi zsidóság számára új népvándorlás időszaka következik.

A háborút követő politikai uralomváltások következménye volt az oroszországi menekültek csoportos megjelenése a nyugateurópai metropolisokban. Jutott belőlük azonban a közép- és kelet-európai államoknak is.

1923. végén a „Marcia su Romia” révén diadalmaskodott vesszőnyaláb eszméje újabb politikai menekült-hullámmal öntötte el az európai nagyvárosokat. Következett a primo-de-riveral diktatura: mindenkinek menni kellett, aki ellentétes nézeteket vallott.

Ausztria bekebelezése után nem lehetett tovább halasztani az európai menekültek problémájának intézményes megoldását. Azért is szükség volt erre, mert, mint ismeretes, a Népszövetség kebelén belül működő Nansen-hivatal ezévből számolt.

Az egész világot — elsősorban pedig Európát — közelről érintő kérdés-komplexumot a leg részletesebben tárgyalják fel, vitatják meg a kis határmenti svájci városban.

Július hatodikán ül össze Evianban huszonhét állam képviselője, hogy menedéket biztosítson azok részére, akik a vérség mindenkifeleltetésének jegyében élő mozgalmak áldozatai lettek, hogy tanujelét adja a humanizmusba vetett hitének, amelynek két harcosa mintha eleven szimbólumként találkozott volna ezekben a napokban az eviani pályaudvaron. PAÁL-PRINCZ JÁNOS

— ZÜRICH TÖZSDEZARLAT: Páris 12.15 és egyenget, London 81.62, Newyork 436 és háromnyolcad, Brüsszel 74, Milano 22.95, Amszterdam 241.50, Berlin 175.70, Prága 15.13, Varsó 82, Belgrád 10.00, București 3.25.

— IDŐJÓSLAT. Meleg és derült idő várható. Az ország nyugati részén helyi jelentőségű viharok lehetségesek. A fővárosban tegnap 54 foz meleg volt és a lakosok nagy tömegekben menekültek a kánikula elől, amely állandóan növekszik. Az uccák bizonyos időközben teljesen kihaltak, a strandok nem képesek befogadni az odamenekülő embertömegeket. Az óriási hőségnek már számos áldozata van.

— Meghosszabbították a román—olasz kereskedelmi szerződés érvényét. Az Olaszországgal fennálló jelenlegi gazdasági egyezmény hivatalos jelentés szerint meghosszabbítást nyert. Az új egyezmény megkötésére irányuló tárgyalások az ősz folyamán indulnak meg.

— Püspökké szentelték Tóth Tihamért, a nagyhirű magyar egyházi író és rádiószónokot. Budapestről jelentik: Szerdán, Péter és Pál ünnepén, Serédi Jusztinián bíboros-hercegprímás, a budapesti egyetemi templomban püspökké szentelte Tóth Tihamér dr.-t. a neves egyházi író és rádiószónokot. A püspökkészítési szertartásánál Rott Nándor dr. veszprémi és Hanauer István váci püspökök segítettek. Tóth Tihamér dr.-t oldiai püspöki címmel, utódlási joggal a veszprémi püspökség segédpüspökévé nevezte ki a pápa.

Új sorsjáték kezdődik! Vegyen egy szerencsés sorsjegyet a Goldschmidt Bankban!

— A nemzeti propaganda és sajtóügyi vezérigazgatóság mellett működő állami hirdetési szolgálat közli, hogy azokat a kérvényeket, amelyeket a különböző napilapok, folyóiratok, társaságok és magánszemélyek intéznek a hivatalhoz, szabályszerűen, a bélyegtörvény értelmében fel kell bélyegezni. Kivételt képeznek azok a válaszok, amelyeket a fenti hivatal körkérdéseire és ankétjaira küldenek be. Hasonlóképpen az összes állami és közügyi hatóságok, amelyek közlésre szánt hirdetéseket küldenek, annyi példányt küldjenek, ahány lapban a hirdetést megjelentetni kívánják s ezenfelül még egy példányt a hivatal számára, amely a hirdetések megjelenését ellenőrzi.

— UJRA DIVAT A STRUCCTOLLAS KALAP! Londonból jelentik: Az angol női divat ujjában a kenti hercegnő után igazodik. A hercegnő néhány nappal ezelőtt struccollas kalappal jelent meg az uccán és azóta a struccoll nagyon keresett cikk lett a délafrikai struccenyészetek legnagyobb öröme. Néhány nap óta a Fokvárosban 50—60 százalékkal emelkedett a struccoll ára.

— A Szociális Misszió fagyalt-délutánt tartott a gyermeknyaralattal. Csütörtökön délután a Szociális Misszió otthonában a tagok kitűnően sikerült fagyalt-délutánt rendeztek. A fagyalt-délután tiszta jövedelmét a gyermeknyaralattal akció támogatására fordítják.

O Átalakítják a Venus csapatát. A fővárosi Venus az őszi idényben teljesen átalakított együttessel fog pályára lépni. David, Demetrovici, Orza és Iordache fogják a Venus csapatát erősíteni, amely valószínűleg a következő együttessel fogja standard csapatát megtalálni: David — Siera, Albu — Barbulescu, Feraru, Demetrovici — Orza, Ploesteanu, Humis, Bodola, Iordache.

Örvende es

IRODAFÖNÖK: Amikor megüzente, hogy beteg, a dolog gyanús volt. Most azonban örömmel látom, hogy tényleg rosszul van.

— Aradon a „LORD” uridivat üzletben szerezz be szükségletet, ahol a legszebb, legjobb és legdivatosabb bel- és külföldi gyártmányok a legolcsóbb árak mellett szerezhetők be. Valódi angol szövetek, kül- és belföldi inganyagok. Elsőrangú angol szabászat. Bul. Reg. Maria 2. Neuman-palota. Telefon 18—44. — Tegyen egy próbarendelést.

— A városok nemzetközi kongresszusa Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A városháza dísztermében tegnap tovább folytatták a városok nemzetközi szövetségének közgyűlését. Délben a vendégek Snagovba rándultak ki, ahol tiszteletükre ebédet adtak.

— Házasság. Záray Margit és Hanecker Ernő f. hó 2-án este fél nyolc órakor tartják esküvőjüket a minorita-templomban. (Minden külön értesítés helyett).

— Teherautó katasztrófája. Bucurestiből jelentik: A tárgul magurelei országuton felborult egy teherautó. Moraru soffor meghalt, két kísérője pedig súlyosan megsebesült.

— Agyvérzésre hajlamos idősebb embereknél, akiknél igen fontos, hogy erőlködés nélkül mindennap könnyű ürülsük legyen, a természetes „Ferenc József” keserűviz — reggel éhgyomorral egy kis pohárral bevéve — sok esetben a lehető legjobb szolgálatot teszi. Kérdezze meg orvosát.

— Kirándulás Podgoria—Hegyalára. A Carpatina Természetjáró Egyesület aradi Czárán-osztálya július 2-án és 3-án kirándulást rendez tehergépocsin a Căsoaia—kaszojai menedékházhoz. Indulás 2-án este 6.20 és 3-án reggel 7 órakor. A kirándulás vezetője: Sándor Iván, kinek sorsjegyi-irodájában jelentkezni lehet. Ugyancsak 3-án a reggeli 5 órai villamossal indulnak a gyalogutúra jelentkezők és vendégek. Menetirány: Ghioroc —Checicheș, Faiskola, Schmidt-forrás, Cladova. Vezető: Gréb Lenke. A căsoaiai gyermeknyaralattási akcióra ezuton is felhívjuk az érdeklődő szülők figyelmét. Részletes ismertetés a Sándor Iván és társa-cég irodájában nyerhető.

— Egy arab vérengzése. Jeruzsálemből jelentik: Az egyik közeli faluban egy arab megölt egy fiatal leányt, majd annak apjával végzett. Az áldozatok temetésén meggyilkolta a leány anyját és fivérét, úgyhogy az egész családot kiirtotta.

— Razzia. Keddről szerdára virradó éjszaka a rendőrség a csendőrséggel karöltve általános razzia eredményeként 193 egyént állítottak elő a központi rendőrségre, mert nem tudták magukat igazolni. A 193 előállítottból az éjszaka folyamán 163 szabadlábra került, mert kiderült, hogy rendben voltak az irataik, csupán nem hordták maguknál, míg az őrizetben maradt 30 személy részint régi ismerőse a rendőrségnek, részint pedig nem rendelkeztek a szükséges igazolványokkal.

— Ujabb kivégzés Berlinben. Berlinből jelentik: Tegnap bárdal kivégezték a Götze testvéreket, akik fegyverrel támadtak meg több autót és számos gyilkosságot követtek el.

— Tanulmányi kirándulás az Erdős-Kárpátokba, Bucovina, Moldovába és Ardeal—Erdélybe. Az Oradea—nagyvárad Vulturii—Sasok Turista Egyesülete folyó évi augusztus hó 7-től augusztus 22-ig tanulmányi társas kirándulást rendez, amelynek során meglátogatják Ciuceat, Zalău, Jibău, Somcuta-Maret, Baia-Maret és környékét: Ocna Sugatagot, Sighetet, innen Dorna-Vatra városát és fűrdőtelepét keresik fel, közben még a Tihuta és Colibarta üdülőhelyeket tekintik meg. Innen Bistritán és Reginul Săsesc-en át Borsec fűrdőre érkeznek. Utána Gheorgheni át a Lacul Rosu (Ghilcoș)-hoz rándulnak ki, ahol 3 napot töltenek el. Utána Sovata fűrdő következik, ahol 3 napot töltenek el. Utána tovább folytatják az utat Targul Muresre. Turdán át a turdai hasadékhöz rándulnak ki. Augusztus 22-én éjjel Oradeara érkeznek vissza a kiránduló társaság. Részvételi díj 1800 lei. Részletes programot szívesen küld az egyesület az érdeklődőknek, vagy kapható Mocsáry Sándor írógépkereskedőnél (Bul. Reg. Ferdinand 13.) Gyenge István ékszerésznél (Str. Alexandri 12.) és délután 6—8 óra között az egyesület irodájában.

— A rádióműsor összes érdekes eseményeit képekben és cikkeken ismerteti a „Rádióélet” most megjelent legújabb száma. Pluhár István a velencei Terstvánszky emlékvésenyről írt cikket, Csúrka Péter elbeszélést, Zádor István a portréfestésről nyilatkozik, Kodolányi János Finnországról beszél a lap hasábjain. Bő asszony, gyermek, sport, színház, film, könyv, rejtély és műszaki rovat egészíti ki a „Rádióélet” legújabb számát. A „Rádióélet” kiadóhivatala: Budapest, Sándor-u. 7., kívánatra bárkinek készséggel küld ingyen műtatványszámot.

Levelezés

Az egyik budapesti színházi hetilapban olvasható az a két szerelmeslevél-minta, melyeket egy neves író írt és amelyek remek utmutatóul szolgálnak a szerelmi levelezés számára. Szerintünk ez a tanácsadó kissé egyoldalú, mert csak hölgyeknek szól, ezért alább adunk két levélmintát férfiak részére. Ne tessék azonban rossz néven venni, hogy a levelek tárgya eltér a szerelemtől, de viszont sokkal gyakorlatibb témakörben mozog.

1. Levél ahhoz, akinek egyszer csak fizetni fogunk

Mélyen tisztelt uram!

Hiába fenyegetődzik — és így mindjárt rátérek tulajdonképpen irónivalóm igazi céljára, — mert nem vagyok abban a helyzetben, hogy fizetni tudjak. A gazdasági válság, amely pusztító orkántként tarolta le a világ gazdasági helyzetét és súlyosította le az emberek keresetét a minimumra, engem, az Ön adósát se kímélt meg. Amikor tegnap az uccán megszólított, hogy aszongya: „Kovács ur, kénytelen leszek beperelni magát, mert tíz éves tartozását nem fizeti ki...” — bennem meghűlt a vér! Hogyan, hát lehetőség az egy ilyen régi tiszteltetelmű hitelezőtől, hogy elfelejtene a köztünk lévő régi üzleti kapcsolatokat? Idetova tíz éve dolgozunk együtt, tíz év óta minden elsején elküldi hozzám tanulóját és kérdzem Önt: nem izentem-e minden alkalommal a legudvariasabban, hogy nincs pénzem? Meri Ön azt állítani, hogy minden újévkor és karácsonykor nem kívántam Önnel és a kedves öngyűségeimnek a tanulóját a legjobbakat? Hiszen magam voltam az udvariaság mintaképe! Ön, — és most nem hiszgelni akarok, — a legrokonszenvesebb hitelező: és éppen Ön fenyeget meg engem az uccán, hogy beperel...?! Értse meg uram, fenyegetéseitől nem fedek meg és nem fizetek. Keresetem nincs, behajtani nem lehet semmit raitam — pereljen, ha úgy tetszik, de nem fizetek.

Teljes tisztelettel:

Kovács Kázmér.

2. Levél ahhoz, akinek nem fogunk fizetni

Drága jó Bokor ur, Mélyen tisztelt Uram!

Ön bizonyára nem levelet várt tőlem most, hanem egy egész egyszerű küldeményt, melyvel Önnél lévő számlám kiegyenlítését nyert volna. Higyle el, én is szívesebben küldtem volna pénzt, mert olyan nehezemre esik e sorokban mentséget kérni késésemre. Tíz év nagy idő — és szinte elképzelem amint ön sötét tekintettel, bizalmatlankodva veszi kezébe adósa kétségbeesett-hangú levelet. De ugyanakkor elképzelem, hogy Ön, — bár hitelező, — egy végtelenül jó és megértő emberbarát, aki nem használja ki embertársai pillanatnyilag, — hangsúlyozom — pillanatnyilag kedvezőtlen helyzetét és nehéz szívvel bár, de belenyugszik abba, hogy nem notórius nemfizető-adósával áll szemben, hanem egy gazdasági válság által megtépt, de öntudatos férfival, aki tudja a kötelességét, aki, ha kell, gyermekei éhező szájától vonja el a falatot, úgy fizeti meg valamennyi tartozását. Bokor ur, Ön bizonyára arra gondol már, hogy a tíz év alatt felhalmozódott kamatokat elengedi, — ezt most nyomban kell leszögezmem, hogy nem fogadhatom el. Én tíz évre visszamenőleg, esetleg még huszra is, ha majd a helyzet úgy kívánja, megfizetem Önnel járó kölcsönös kamatokat együtt és akkor be fogja látni, hogy Kovács Kázmér, az fizet, bár csak póttartalékos szakaszvezető volt, — fizet mint egy katonatiszt. Ön nyugodt lehet, kedves uram, ez a követelése biztos, csak még kis rövid türelmet kér Öntől

tisztelettel:

Kovács Kázmér.

A mintákat, melyek valószínűleg nem tévesztenek hatást, díjmentesen ajánljuk fel, szíves igénybevétel végett.

(bér.)

— Elütött egy aradi inast egy Timisoara-temesvári autó. Boszko Béla, Duca-ucca 3. szám alatti lakost szerdán egy Timisoara-temesvári 1051. számú autó elütötte, majd tovább rohogott. Boszko kerékpáron volt és súlyos sérüléseket szenvedett, 2500 leit érő gépe pedig darabokra tört. Az eljárás megindult.

O A Szabócsky vándorújság oldboys-bajnokság során szerdán a Sparta és Intelegera oldboys csapatai mérköztek és a Sparta 4:0 (1:0) arányban győzte le ellenfelét. A mérkőzést Maccean vezette.

— Két öngyilkossági kísérlet történt az elmúlt napon Aradon. Özv. Kelemen Ferencné, 43 éves, Voevod-ucca 56. szám alatti lakosnő zsírosszódadotot ivott. — Lungu Cristov, Str. Barbu Lăutaru-i lakos viszont mindkét kezén az ereket vágta fel. Mind a két öngyilkosjelöltet a központi kórházban helyezték el a mentők. Állapotuk nem súlyos.

— Hirtelen halál. Megrendítő hirtelen haláleset történt tegnap a Str. Soarelui-ban. Feuerstein Béla, a „Pax” szemfedélgár autójának sofőrje a garázsban foglalatostkodott. A szerencsétlen ember egy cigarettával a szájában dolgozott és amikor egy pillanatra letette, hirtelen láng csapott fel és a soffőr kétségbeesve látta, hogy valami benzines rongy tüzet fogott. A nagy ijedtség ellenére nem vesztette el lélekienlétét és gyakorlatlan hozzáállott a tűz eloltásához, ami rövid, de megfeszített munka árán sikerült is. A trópusi melegben megizzadt, a szemközti Gross-féle cipészüzletbe sietett és egy pohár vizet kért, mert rosszul érzett. Abban a pillanatban, amikor felhajtotta a vizet, eszméletlenül esett össze. A gyorsan előhívott orvos már csak a beállott halált állapíthatta meg. Feuerstein Béla a kiállott izgalom következtében szívizélhűtésben elhunyt.

Mielőtt nyaralni megy, vásároljon egy szerencsés sorsjegyet a Goldschmidt Bankban!

— A tornaegyesület turista-osztálya július 10-én, a jövő vasárnap kirándulást vezet Baile Episcopesti—Püspökfürdőbe, autocamionnal. Olcsó részvételi díj a hullámfürdővel együtt. A kerékpárosztály is csoportosan szombat délután indul. A Lacul Rosu—Gyilkos-tó tanulmányi tura közkívánatra július 17—24-re lett halasztva. Ennek utiránya: Deva, Alba-Iulia—Gyulafehérvár, Aiud—Nagyenyed, Târgul Mures—Marosvásárhely, Sovata—Szovátafürdő, Paraid, Lacul Rosu—Gyilkos-tó, Békási szoros, Borsec—Borszékfürdő, Cluj—Kolozsvár, Turda—tordai hasadék, Remetea—Torockó, Moneasa—Menyháza. Jelentkezési határidő: július 12. Előkészületben: július 24-én Moneasa—Menyháza fürdő egy teljes nap, valamint augusztus 6—10: Retezat-i tura csak gyakorlott turistáknak. Részletek és feltételek az egyesületi helyiségben, valamint a Foto Central és Vészi fotóüzletekben.

— A szívburok, a szívbillentyűk, a szívműködés és a szívidegek megbetegedéseinek kezelésében a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József” keserűviz fontos segédeszköz, mely reggel éhgyomorra egy kis pohárral bevéve a tápcsatorna tartalmát biztosan felhigítja és azt igen könnyen levezeti. Kérdezze meg orvosát.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

WILCOZ gyógyszerár, Piața Avram Jancu 12. (Tel. 15-20.)

JANKA gyógyszerár, Bulev. Reg. Ferdinand 25. (Tel. 11-00.)

Dr. DICK gyógyszerár, Str. Marasesti 1. (Tel. 17-68.)

5000 kötet

kitűnően összeválogatott modern magyar, német

kölcsönkönyvtár eladó.

Kisebb városban biztos egzisztenciát jelent. Kedvező fizetési feltételek. — Érdeklődni a

HEGEDÜS hírlapirodában Oradea.

Bonyodalmak Benedikt

karlsbadi porcellángyáros 22 millió hagyatéka körül

Karlsbadból jelentik: Néhány hónappal ez előtt meghalt Benedikt Leo karlsbadi porcellángyáros. A zsidó Benedikt nagy német volt és 22 millió vagyonát különféle német intézetekre hagyta. A rokonság most pörrel támadta meg a végrendeletet azzal az indoklással, hogy abban az időben, mikor Benedikt végrendeletét elkészítette, azok az intézmények, melyekre az örökös vagyonát hagyta, még független intézmények voltak s az általános emberi kultúrát szolgálták. Azóta a helyzet megváltozott s a család nem engedheti, hogy a 22 millió olyan intézményekre szálljon, melyek Henlein céljait szolgálják. A család kijelenti, hogy a vagyont nem akarja jótékony cél elől elvonni, amennyiben a bíróság érvénytelennek mondja ki a végrendeletet, a 22 milliót jótékony célra, főleg az ausztriai és németországi menekültek támogatására fordítja.

Szenzációs lökebefektetés

Főútvonalon bérház műhellyel, nagy telekkel, 44.000 lei hozammal, majdnem telekárón 375.000 lelt eladó. Cím a kiadóban.

Színház

Nagy művészi meglepetés lesz az aradi magyar színészek konzorciumának minden előadása

A konzorciumos alapon működő aradi színház tagjai elismerésre méltó lelkesedéssel, sok igyekezettel és jóindulattal szervezkedtek, hogy a felelősséget egymás között megosztva a magyar színház kultúra anyagi életképességének a megteremtéséről gondoskodjanak. Az aradi közönség jóindulatának és a színházi kultúra iránt érzett szeretetének mindenestire sok és nagy szerepe van abban, hogy ez a tehetségére támaszkodó konzorcium ennyi életakarással tért vissza a városba, amelyhez mindig úgy ragaszkodtak, mint gyermek az anyjához. Szabadkai színházának az ismert körülmények között való feloszlása érlelte meg a társulat tagjaiban, hogy megteremtsék a további együttmaradás feltételeit.

A színésznők és színészek egyaránt minden agilitásukat latbavetve teljesen új játszási engedélyt szereztek maguknak. A konzorciumban példás rend és fegyelem uralkodik. Szendrei és Horváth László a maguk komoly és fajsúlyos egyéniségevel és a társulat tagjai között domináló népszerűségükkel minden vonatkozásban garantálják, hogy az aradi közönség ugyanolyan jó, ugyanolyan lelkiismeretesen betanult előadásokat fog kapni, mint a multban kapott. Senki nem hiányzik ebből a társulattól, aki közönség és színész között kapcsol gyanánt szolgálhat és ismerve az aradi közönség megértő szellemét, bizonyosra vehető, hogy teljes erejével támogatni fogja azt a színházat, illetve azt a társulatot, amely megismerteti a magyar színházi írók itt ismeretlen alkotásaival és sok sok kellemes szórakozást fog szerezni mindenkinek.

Szombat este és két vasárnapi előadásban kerül a közönség elé a JULIA

„Julia” káprázató hozománnyal került Aradra. Szombaton este 9 órakor fogja meghallgatni az aradi közönség ezt az izig-veig jókedélytől és zenei szépségektől sugárzó operettet, amelynek minden felvonása, minden jelenete arra van beállítva, hogy minél több, minél tökéletesebb szórakozást nyújtson az aradi közönségnek. Aki eddig szomorodott, az feltétlenül vidám lesz, ha végighallgatja Földes Imre szellemes szövegét, végighallgatja Heltai Jenő pattogó, briliáns verseit és Abrahám Pál fülsiklándozó pompás muzsikáját. Már nagyon régen nem volt műsoron olyan operett, amely az operettirodalomnak ilyen patinás névsorával díszkedhetett volna. A szereplők játéka már eddig is legendás híre van Aradon—Erdélyben. Mindennél, ahol csak a társulat megfordult, tomboló sikert és a közönség legnagyobb elismerését hagyva maga után bucsuzott el. Krémer Mancsi, Gács Edith, Lázár Hilda, Ifj. Szendrey, Horváth László, Badóczy István, Karácsonyi Miklós, Németh István stb. stb. mindegyik egyforma oszlopos hordozója a „Julia” című operett sikerének.

SPORT KÖZLÖNY

Szücs Gyurka:

Piola ellen nehezebb játszani, mint Auer Ricsi ellen

— Tizenhárom játékosal utazott át Aradon az Ujpest csapata —

Csütörtökön délután néhány percnél később futott be a budapesti gyorsvonal, amely az Ujpest csapatát hozta magával. Az egyik harmadik osztályú kocsi lejárójánál elsőnek Langfelder Ferenc „hatalmas” alakja jelenik meg az obligát szivarral.

Langfelder után sorban jönnek le a játékosok. Szücs Gyurka, Balogh „bonzo”, míg az ablaknál Zsengellér, Vincze és a többiek fejei jelennek meg. Langfelder igazgató mesél a budapesti első mérkőzésről:

— Nem játszott jól a csapatunk, de így is nagyon könnyen győztünk, mert a Rapid ezután nem sokat mutatott. A bucuresti-i csapat legjobb embere kétségkívül Wetzter volt, a jobb-hátvéd, de jól játszott még a hihetetlenül fürges kapus, Radulescu, a kemény balfedezet Rafinszky és a gyorslábú balszélső Cujedan. A nagyratartott Vintila sehol sem volt és Szeder úgy sétált el mellette, ahogyan akart.

Szücs Gyurkát, a párisi olasz—magyar válogatott mérkőzés középfedezetét kérdezzük meg ezután, aki nevetve mondja:

— Piola ellen nehezebb volt játszani, mint Auer Ricsi ellen. Piola sokkal mozgékonyabb, gyorsabb, egy pillanatig sem áll a pályán, Ricsi azonban sokat pihen. Tiszta labdákkal és lövőhelyzetben azonban a Ricsi is legény még

a talpán, de nem igen engedték vasárnap szőhöz jutni. Remélem, vasárnap is semlegesíteni tudjuk majd — fejezi be „vallomását” a kitűnő játékos.

Ismét Langfelder veszi át a szót és elmondja a teljes uti programot:

— Csütörtökön este háromnegyed 11 órakor érkezünk meg Sighisoara—Segesvárra, ott alszunk, pénteken pedig könnyű edzést tartunk a helyi pályán. Pénteken délután utazunk tovább Bucurestibe, ahová este fél 7 órakor érkezünk. Szombat reggelig maradunk Bucurestiben, majd „elbujunk” Snagovba, ahonnan csak vasárnap a mérkőzés előtt térünk vissza, hogy megvívjuk a csatát. Sajnos, csapatunkban két változtatást kellett eszközölnünk, mert Kocsis és Szalay haroképtelenek és helyettük Pusztai és Ádám kerültek a csapatba. Velük tehát így állunk fel:

Sziklai—Futó, Fekete—Ádám, Szücs, Balogh—Pusztai, Vincze, Zsengellér, Kállai, Szeder.

Tartalékok: Joós, Hidasi.

Lassan elérkezik a vonat indulásának időpontja, Langfelder igazgató „beszállást” vezénnyel és az ujbpesti fiúk gyorsan ugrálnak fel a kocsiba, nehogy lemaradjanak. Az ablakból még a vonat indulása után is sokáig integetnek.

A KK-han

Csehszlovákia egyesületei szerepeltek a legjobban, de a Ripensia érte el a legjobb gólarányt

Erdékes adatok a KK első fordulójáról

A Közép-európai Kupamérkőzések vasárnapi első fordulóját után megállapítható, hogy a csehszlovák csapatok szerepeltek a legjobban az első fordulóban.

A nemzetek szerinti összeállításban a következő a sorrend:

Csehszlovákia	4	3	-	1	11	8	6
Olaszország	4	2	1	1	11	10	5
Magyarország	4	2	1	2	10	11	3
Románia	2	1	-	1	4	4	2
Jugoszlávia	2	-	-	2	3	6	-

Az első forduló után Kardos (Hungária) és Zsengellér (Ujpest) szerepelnek 3—3 góllal a góllövő-lista élén, mögöttük Marksteiner (Ripensia) és Nepala (Zsidonice) szerepelnek 2—2 góllal.

A mérkőzések közötti végződött 3 gólkülömbőséggel (Ripensia és Ujpest), négy mérkőzés két gólkülömbőséggel zárult (Genova, Zsidonice, Ambrosiana, Kladno) egy mérkőzés döntetlen eredményt hozott (Hungária—Juventus). A legjobb a Ripensia gólaránya, amely 3 gólt rugott és egyet sem kapott.

A bevételek tekintetében is a Ripensia vezet: A legtöbb nézője a Bucuresti-i mérkőzésnek volt. Az idevonatkozó adatok a következők:

Bucuresti, Ripensia—Milan:	28.000	néző.
Brünn, Zsidonice—Ferencváros:	19.000	néző.
Budapest, Hungária—Juventus:	15.000	néző.
Budapest, Ujpest—Rapid:	13.000	néző.
Belgrád, Slavia—BSK:	10.000	néző.
Milano, Ambrosiana—Kispest:	10.000	néző.
Kladno, Kladno—HASK:	10.000	néző.
Genova, Genova—Sparta:	8.000	néző.

Vasárnap startol a törpebajnokság!

A fiatal futballista-jelöltek nagy örömeire vasárnap megkezdődnek a küzdelmek a törpebajnokságért, amelyre 8 egyesület nevezett. A teljes sorsolást már közöltük, most még csak annak közlésére kértek fel bennünket, hogy a törpebajnoki mérkőzéseken 1923-ban született és annál fiatalabb játékosok vehetnek részt rajtuk. — ha rendszeres szövetségi igazolással nem rendelkeznek — úgy születési bizonyítvánnyal és arra ragasztott fényképpel igazolhatóak jogos szereplésüket. A bajnokság végeztével három csapat részesül érdemi díjazásban. A vasárnapi első forduló műsora egyébként a következő:

Titanus—Unirea, Hakoah—Gloria, SGA—AME FA, Olimpia—CAA.

Vasárnap lesz a Lovar Egylet nagy versenye a vári lóversenypályán

Vasárnap hosszú idő után ismét érdekes lóversenyben gyönyörködhetik Arad közönsége. Az aradi Lovar Egylet vasárnap délután a várban levő, Balacescu-nevet viselő lóversenypályáján rendezi a szokásos évi versenyét, amely iránt ez évben különösen nagy érdeklődés nyilvánul meg. Érdekessége a versenynek, hogy a nemrégiben Bucurestiben megtartott nemzetközi verseny, csaknem minden román lovasa megjelenik és az ország legkitűnőbb lovait vonultatják fel.

Mint minden évben, úgy most is a Lovar Egylet gondoskodik a kitűnő és zavarmentes rendezésről, úgy hogy valóban érdekfeszítő küzdelmek gyors ütemben zajlanak majd le.

O Több kupafordulót bonyolítanak le az őszi idényben — mondotta az FRFA egyik főfunkcionáriusa. — Szó volt ugyanis arról, hogy az őszi idényt jelentősen meghosszabbítják és a tavaszi bajnoki idény néhány mérkőzését is még ősszel bonyolítják le. Ez nem felel meg a valóságnak, anynyi azonban bizonyos, hogy a kupából ezuttal több fordulót játszanak ősszel, hogy a tavaszi idényt termentesítsék.

O Juhász a Tricolor CFPV-ben. Juhász, a CAO válogatott középfedezete, akinek lábtörése szépen gyógyul, őszől kezdődően a Tricolor CFPV csapatában fog szerepelni. A CAO és a Tricolor már meg is egyeztek a játékos átadására vonatkozóan, Juhász pedig rövidesen Sovata—Sovátára utazik egy havi üdülésre, augusztus közepén pedig már megkezdheti az edzéseket.

O Elutazott a Ripensia Milanoba. A Ripensia csapata szerdán utazott el Milanoba, hogy megvívja az FC Milan elleni második KK mérkőzését. Ugyanaz a játékoskeret utazott Olaszországba is, amely a fővárosban volt és a vezetőség elhatározása, hogy a győztes csapaton nem változtat. Arról lehet szó csupán, hogy ha Dehelean nem hever ki teljesen sérülését, úgy Lazar játszik helyette.

UJ KONYVEK

— Kuncz Aladár: „Fekete kolostor”. Nyolcadik kiadásban jelent meg Kuncz Aladár halhatatlan műve, amelynek előző kiadásai teljesen elfogytak. Hónapokon keresztül nem volt Kuncz remekműve kapható. A „Fekete kolostor” neve ma már nemcsak idehaza, hanem a nagy nyugati országokban is ismert szimbólum, a nyugatra néző magyar áhitat szimbóluma. A ma már halhatatlan mű írójának azonban ez a név keserves valóságot, évekig tartó fogságot jelentett egy elhagyott francia szigeten. A háború alatti internáltság, az élettől való elzártság, a „tűskésdrót-pszichózis” megérzéseit senki az egyszerűségnek oly klasszikus hatalmával meg nem rajzolta, mint Kuncz Aladár. Az író ezzel a művével bekerült a magyar halhatatlanságba, de megbecsülést szerzett a magyar névnek a nagy nyugati államokban is, hiszen munkáját minden nagy kultúrnnyelvre lefordították. Illó, hogy ezt a művet, amelyet franciák, angolok tízezrei olvassák megilletődötten, a magyar olvasóközönség is ismerje és épüljön rajta. Kuncz: „Fekete kolostor” új kiadása két kötetben, de egy kötetbe kötve 540 lapon, rajzokkal illusztrálva, Athenaeum-kiadásban, vászonkötésben 158.—lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Cluj. Kérjen teljes jegyzéket.

— Emil Ludwig: „Kleopatra”. Kleopatra élete érdekes, megrázó, nagy fejezete a világtörténelemnek, mint ahogy örök tárgya a világirodalomnak is. A Nagy Sándor-alapította ókori világvárosban, Alexandriában látott napvilágot ez a viharos élet melynek történetét az ókor és a Kelet levegője s a Földközi-tenger szellemi fuvarlatai lengik át. Egy-egy drámai szakasza egy Shakespeare-t, egy Shawt ihletett gigantikus költői alkotásra s egy sereg más író és tudós szébbnél-szebb életraízi művekre a maguk kortársai számára. Oly egyéni élelétáru életraíróknak kellett iónnie, mint Emil Ludwig, hogy új történelemszemlélettel, izig-vérig modern lélektani és művészi eszközökkel tárja a ma olvasója elé az egyiptomi királynő történetét. A könyvben nem a férfialó hetéra lép elének, akinek a legenda hirdeti Kleopátrát, hanem a szerető és az anya, a harcos amazon és az öntudatos, nagy királynő. Ámde ez a szerető szenvedélyével világokat mozgató meg s királynői élete egyszersmind az ókori élet izgalmas, eseményekben gazdag krónikája, melynek háttéréből a régi Egyiptom, Görögország és a vajdó római császárság félelmetesen nagy és sokszínű freskója bontakozik ki. A kötetet Satori Béla fordította stílusosan, erőteljesen. Emil Ludwig: „Kleopatra” című műve az Athenaeum életregénysorozatában jelent meg. Ára műmellékletekkel, vászonkötésben 178.—lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Cluj. Kérjen teljes jegyzéket.

ESZTERGAPADOK

Norton és revolver rendszerrel, prés, s chaping és gyalugépek, maró, lyukasztó és furógépek.

SZIVATTYUK

Compressorok, ventilátorok, gőz kazánok, vacuum szivattyúk.

BENZINMOTOROK

Diesel-motorok, szállító berendezések és mindenemü technikai felszerelése.

INGINER MAXIM BRANISTEANU
Bucuresti-Bulev.Brătianu 22-Tel.49192.

KÖZGAZDASÁGI KOZLONY

Kertészeti, méhészeti és háziipari kiállítást rendez a Méhész Egylet és az E.G.E.

A Transilvaniai Méhész Egylet az E.G.E. és a Cluj-Kolozsvári Gazdasági Egylettel karöltve, a jótékony növények erkölcsi támogatása mellett Clujon, folyó évi szeptember hó 1, 2, 3, 4 és 5 napjain kertészeti, méhészeti, háziipari és kézműveszeti kiállítást és vásárt rendez.

A kiállítás célja a kertészet, méhészet és háziipar fejlesztése és emelése, a szakismeretek terjesztése. Ennek érdekében fogott össze a 3 egyesület és rendezte meg Cluj-Kolozsváron a Kogălniceanu-ucca 7 szám alatt, a Katolikus Kőr szomszagos helyiségeiben és udvarán a nagyszabású kiállítás. A kiállításra azonnal is meghívja az egyesület az összes gyümölcs, konyha, virág-kertészettel foglalkozó tagjait. A kiállításra való részvételre tájékoztatásul közöljük, hogy az E.G.E., valamint gazdasági fiókjainak tagjai a kiállítás helyéért nem fizetnek. A kiállításra való részvétel és a kiállítás látogatásának megkönnyítése érdekében az utazási kedvezményt kért. A kiállításra nem adott árak visszaszállításánál pedig 75 százalékos utazási kedvezményt kért. A kiállításra nem adott árak visszaszállításánál pedig 5 százalékos kedvezményt. A kiállítás idején tartja meg az E.G.E. kertészeti szakosztálya alakuló közgyűlését. Ugyanakkor elismert szakértők a kertészet körébe vágó szakelőadást fognak tartani. Az E.M.E. méhészeti kongresszust rendez. A Cluj-Kolozsváron végzett okleveles gazdák baráti találkozó tartanak. A háziiparral foglalkozók számára külön szakelőadások lesznek. A Cluj-Kolozsvári kereskedők kirakatversenyt rendeznek. A kiállítás idején a magyar színházban diszkrét előadások lesznek. A méhészek továbbképző tanfolyamot rendeznek.

A kiállítás idején Cluj-Kolozsváron ország-

gos vásár lesz és erre az időre esnek az iskolai beiratkozások is.

Az E.G.E. felkéri érdekelt tagjait, hogy a kiállításra lehetőleg minél nagyobb számban vegyenek részt. A kertészeti kiállítás csoportjai a következők: I. gyümölcskertészet, kiállíthatók: gyümölcsfa csemeték, gyümölcsfélék nyersen és feldolgozott állapotban. II. csoport: virágkertészet, kiállítható: kiültetett cserepes és vágott virágok. III. csoport: konyhakertészet csoportjában bemutathatók az összes konyhakerti vetemények. E csoportot a K.G.E. vezeti. IV. csoportban mézőlő győzőnővénymagvak. Az V. csoportban kertészeti és terményfeldolgozó gépek, eszközök és anyagok. VI. csoport: vegyi termékek, műtrágyák, növényvédelmi szerek és anyagok stb.

A méhészeti kiállítás keretében kiállíthatók: 1. Élőméhek, 2. Méhlapások, 3. Méhészeti gépek, eszközök, anyagok, 4. Méz és viasz, 5. Feldolgozott méz és viasz, 6. Szakirodalmi munkák, dolgozatok, tervek, rajzok, preparátumok stb.

A háziipari és iparművészeti csoportban kiállíthatók: 1. szörművek, 2. varrottak, 3. faragási munkák, 4. fonott munkák, szalma, gyékény, sás, nád, 5. agyagipari termékek, 6. más háziipari termékek, kő, márványfaragás, stb.

A kiállításra a Barabás cég is részt vesz és külön csoportban kézművészeti kiállítást rendez.

A kiállításra a bejelentések augusztus hó 15-ig küldendők az E.G.E. címére. A kiállítandó tárgyak beküldési határideje augusztus hó 25. A kiállítás tudnivalói felől az érdekelteket megkeresésre készséggel és díjtalanul tájékoztatja az E.G.E.

Jelentős kiviteli lehetőségeket biztosít számunkra az új román-francia kereskedelmi egyezmény

A Franciaországgal most folyó kereskedelmi tárgyalások befejezéshez közelednek. Az időközben felmerült nehézségeket sikerült kiküszöbölni és remélhető, hogy az egyezséget a jövő héten aláírják.

A tárgyalások következtében a francia kereskedelmi minisztérium elfogadta a fontosabb romániai áruk import-kvótájának felemelését. Legnagyobb fontossággal bír a hazai fűrészáru kontingensnek 15 ezer köbméterrel való felemelése a múlt évi kvótával szemben. Szükség esetén a tárgyalások értelmében ez a mennyiség még növelhető. Franciaország az eddig Ausztriából importált fűrészáru tőlünk szándékozik a jövőben beszerezni.

Majdnem valamennyi román áru franciaor-

sági importját a tárgyalások következtében felemelték. Tekintve azonban, hogy az ország exportlehetőségei ezzel még közel sincsenek kimerítve, a megbeszélések tovább folynak arra vonatkozólag, hogy Románia lépjen kereskedelmi összeköttetésbe a francia gyarmatokkal és a francia mandatarius területekkel. Az erre vonatkozó tárgyalások előrehaladott stádiumban vannak és remélhető, hogy a megbeszélések hamarosan befejeződése esetén a román áruk újabb külföldi piacokhoz jutnak.

A Párizsban néhány nap múlva aláírásra kerülő egyezmény a román-francia kereskedelmi viszonyokat csak általános feltételeit szabja le. A közvetlen tárgyalások, különböző kereskedelmi la-

tóságok képviselőivel, a francia gyarmatokon és a mandatarius területeken lévő kereskedelmi kamarákkal, ezután rövidesen megindulnak.

Magyar gazdasági tanács

Irta: Bóldi Kálmán gróf

Az alábbi értékes és gondolatokban gazdag és iránymutató szempontokat felvető beszámolót Bóldi Kálmán gróf a Gazdasági és Hitelszövetkezeti Szövetség közgyűlésén mondta el. Nagy fontosságára való tekintettel egész terjedelmében közöljük az előki megnyitót.

Amint a közgyűlés elé terjesztett igazgatósági jelentés is bizonyítja, szövetségünk a múlt évben biztos lépésekkel haladt hivatásának teljesítése felé. A helyreállított és megnövekedett bizalom folytán jelentősen emelkedett betétállományunk és az új kölcsönök lehetővé tették, hogy tagintézetünket az eddiginél sokkal nagyobb mértékben támogatassuk, ami intenzívebb működésre és erősebb fellendülésre vezetett.

Az elmúlt évben is számos új szövetkezet alakult. Hitelszövetkezetek különösen azoknál a vidékeken, ahol pótolniuk kell azt az űrt, ami a bankok megbénulása folytán támadt. A megfelelő gazdasági szövetkezeteknek talán az előbbiekénél is fontosabb feladatot kell teljesíteniük. Ezek a gazdasági szövetkezetek a termények és termékek összegyűjtésével, a jobb értékesítéssel, azoknak ipari feldolgozás utján való értékesítésével, a közvetítő kereskedelem használatának a termelői javára való biztosításával tagjaiknak jelentékeny előnyöket biztosítanak s így gazdasági helyzetüket lényegesen megjavítják. Ezek a szövetkezetek — amint a kiállításunk látogatói tapasztalhatták — ipari és gazdasági életünkben élénk tevékenységet fejtenek ki s újabb és újabb üzletágak felkarolásával hovatovább tért hódítanak.

Kisebbségi életünkben sok gazdasági lehetőség és rengeteg tennivaló volna. Ha azzal a gondolatmal foglalkozunk, hogy mivel lehetnénk kisebbségünknek legeredményesebben hasznára, mint fontos szükségesség jelentkezik az a gondolat, hogy gazdasági intézményeink egymás mellett kézzel a kézben működjenek együtt népközösségünk javára. Ezen a téren — amint már említettem — annyi tennivaló volna, hogy helyes munkamegosztással mindegyikünknek bőven maradjon tér működésének kifejtésére. De mindenik szövetkezetünk külön, sajátos céljainak elérésére akult s így nem tudok lemondani arról a gondolatról, amely már kisebbségi életünk kezdetén felmerült s amelyet azóta is több oldalról hangoztattak — hogy gazdasági intézményeink tervszerű együttműködésének biztosítására alakítsunk gazdasági tanácsot s az irányítsa egységesen gazdasági életünket.

A gondolat megvalósítása nem rajtunk múlik s rendelkezésére állunk mindazoknak, akik e szövegről látják a gazdasági tanács megalakítását. Összintén és készséggel vállalkozunk az erre irányuló munkát, mert a szövetkezeti eszmének is az egyetemes való segítése a célja s az egyenlő jogok és kötelességek elvét vallva, kizár minden hatalmi vágyat és egyéni érvényesülésre való törekvést.

Ennél a kérdésnél felhasználom az alkalmat, hogy megemlítssem a „Hangya” szövetkezet — mondhatni — újjáalakulását s szövetségünk névében üdvözöljem testvérintézményünk újonnan választott elnökét, akinek egyénisége teljes biztosíték arra, hogy a „Hangya”-val a köz szempontjából annyira kívánatos igaz testvéri viszony mindenkör fennálljon.

Végül meg kell említenem azokat a törvényeket és rendeleteket, amelyek szövetkezeti életünket közelebbről érdeklik. Időrendben az első ezek közül az úgynevezett kamattörvény. Ennek rendelkezés központunk jövőbeli eredményét, illetve nyereségét kétségtől csökkenti, fogja, viszont az olcsóbb kamat megkönnyíti hittel igénylő tagjaink gazdasági helyzetét. A most legújabbban kiadott szövetkezeti törvényről és az ezt megelőző rendeletekről meg kell állapítanom, hogy ezeknek a tényezőmagyarázata, a hozzájuk fűzött kombinációk s a nyomukban kelt hírek bizonyos fogalomzavarokra vezettek. Ez pedig a szövetkezeti ügyet szívtőlön viselő tagjainkban aggodalmat, nyugtalanságot és kishitűséget keltett. Az ezekkel kapcsolatos ügyekről Bethlen László gróf vezérigazgató — aki az illetékesekkel többszörösen tárgyalt Bucurestiben — bővebb felvilágosításokkal szolgált. Felvilágosításából kitérünk, hogy nincsen okunk borúlátással nézni a helyzetet s minden reményünk megvan arra, hogy — amint eddig is ezer nehézség között élünk és fejlődünk — ezután is élni és fejlődni fogunk!

2 napig lehet még

jelentkezni a július 7-én induló sportvona ra

Aradról indul július 7-én, csütörtökön délelőtt.

Budapestre visszaindul július 12-én, kedden délután

Az utazás ára 1320 lei

Beiratkozáshoz csak egy személyazonossági igazolvány szükséges, minden más irat nélkül.

Jelentkezési helyek:

WAGONS-LITS/COOK és EUROPA Menetjegyirodákban, Aradon

A falvak gazdasági élete új elrendezést nyer

Egymilliárdos olcsó kölcsön a falusi lakosság számára

Öfelsége kormánya szorgalommal és jóakarattal dolgozik az ország anyagi és erkölcsi újjáépítésén. Mindannyian, akik Öfelsége II. Carol király közvetlen felügyelete alatt dolgoznak, megértették a királyi buzdítást. Köztudomású, hogy az uralkodó mindenkor megkülönböztetett szeretetnek és megértésnek adta tanujelét a falusi lakossággal szemben.

Abból a célból, hogy a paraszt küldetésének magaslatán legyen és mindennapi munkájának eleget tehessen, szükség volt olcsó hitelre.

Sok, különböző helyről jövő ígéret hangzott el a múltban ezzel kapcsolatban, anélkül, hogy a helyzet megváltozott volna.

Szerencsés gazdasági intézkedés

Az ország kormánya elsőrendű feladatának tekinti, hogy ennek az állapotnak, amelynek már régen meg kellett volna szűnnie, véget vessen.

A szövetségi élet újjászervezését célzó rendelkezések után a Banca Națională elhatározta, hogy egymilliárd lei értékű kölcsönt bocsát a szövetségek rendelkezésére a falusi háztartások és szűkebb alapokon való megszervezésére.

A hatalmas összegű hitelkeret a következő munkálatok elvégzésére fordítható:

1. Mezőgazdasági, borszási és a gyümölcs-termeléshez szükséges gépek beszerzésére.
2. Igazony állatok vásárlására.
3. Ingatlanokba való befektetésre.
4. Új háztartás esetére szóló kölcsön nyújtása.

A falusi lakosság régi óhaja teljesül ezáltal, megkönnyíti megélhetésüket és kedvezőbb gazdasági helyzetet teremt számukra.

Alacsony kamatok

Hogy ez a hitel-összeg maradéktalanul elérhesse célját, a Banca Națională egészen alacsony — mindössze két és fél százalékos — kamattal nyújtja a kölcsönt.

A könnyebb technikai keresztülvitel érdekében a kölcsönösszegeket a szövetségi fedezet és a Jegybank megyei fiókjain keresztül folyósítják.

Nem szabad elfelednünk, hogy ezek az intézkedések, amelyek egytől-egyik a falusi lakosság életszínvonalát akarják magasabb nivóra emelni, Öfelsége II. Carol király kezdeményezésére indultak. Öfelsége II. Carol király mindenkor megértette és átérezte azokat a kérdéseket, amelyek a hazai parasztságot foglalkoztatják.

Kongresszust tartottak a sütőiparosok

Targu Mures—Marosvásárhelyen a sütőiparosok kongresszust tartottak, amelyen számos időszerű kérdéssel foglalkoztak. Így többek között a jelenlegi buzaértékesítési törvény módosítását kérték arra való hivatkozással, hogy annak intézkedései megdrágítják a kenyeret. A kongresszus azt javasolta, hogy a buzaértékesítési illetéket jelenlegi formájában szüntessék meg és helyette a repülőbéllyegek illetéket emeljék fel a kétszeresére. Ebből 50 százalék a repülőalapnak, 50 százalék pedig a buzaértékesítő alapnak járna.

A kongresszus másik javaslata az volt, hogy ha az első megoldást a kormány nem tartaná helyesnek, akkor vezessenek be ugye-

vezet agrár bélyeget, amely ugyanolyan feltételek mellett és ugyanolyan összegben lenne kötelező, mint a repülőbéllyeg. Ezenkívül a kongresszus a kenyérbéllyegek a regisztráció és az összes ellenőrzések teljes és végleges megszüntetését kérte. Elhatározta a kongresszus, hogy Timisoara—Temesvár székhellyel központi árubeszerző szervezetet létesít és ennek érdekében máris megindítja a propagandát a részjegyek elhelyezésére. Ezenkívül elhatározták, hogy aggkori nyugdíj-, betegség- és nyaralási alapokat létesítsenek.

A tisztújítás során a kongresszus az aradi tavok közül Stocia Radut alelnökké. Takács István pedig választmányi taggá választotta.

Milyen lakontigenst nyújt Románia részére a Magyarországgal kötött új egyezmény?

Az új román—magyar kereskedelmi és fizetési egyezménynek két melléklete van. Az egyik a pertóleumtermékek fizetésére vonatkozik, a másik megállapítja a Magyarországra bevihető áruk mennyiségét. Ezek a mennyiségek a következők:

Fűtési célokra használt fa (papírgyártáshoz felhasznált fenyőfánál fennmaradó hulladék) évenként tízezer tonna.

Vágatlan tűzifa 150 ezer tonna évente.
Faszén 15 ezer tonna évente.
Fenyőgömbfa 30 ezer tonna évente.
Cellulózefa 10 ezer tonna évente.
Fenyőbányafa 25 ezer tonna évente.
Gömbfa (nem fenyő) 15 ezer tonna évente, amiből 1000 tonna 25 cm-nél nagyobb átmérőjű tölgy és 500 tonna 25 cm-nél nagyobb átmérőjű gyertyánfa.

Hántott fenyőfa 50 ezer tonna évente.
Vasuti talpfa 15 ezer tonna évente.
Dongafa 700 tonna évente.
Abronsfa 40 tonna évente.
Szitafa 120 tonna évente.
Szekér- és kocsigyártáshoz szükséges fa 130 tonna évente.

Vágott fenyőfa 80 ezer tonna évente.
A román állami hatóságok, autonóm pénztárak és állam által eszközölt ipari megrendelések fizetésére a következő pótkontingenseket állapította meg az egyezmény-melléklet.

8500 tonna vágott keményfa, amiből 500 tonna tölgy, 500 tonna gyertyánfa és 500 tonna kőrisfa.

Cannes és Manches nyersából évente 40 tonna.

Fehérített és fehéritetlen cellulóze évente 2000 tonna.

Szintelenítő föld 2000 tonna évente, vagyis az esetleges import 50 százaléka

= Julius 30-ig kell bejelenteni a pénzügyigazgatóságon a vállalatok külföldi tartozásait. Az aradi pénzügyigazgatóságra megérkezett a minisztérium 127.845—1938. számú rendelete, amelynek értelmében mindazok a cégek, amelyeknek külföldön adósságaik vannak, be kell jelentésük irásban a pénzügyigazgatóságon, hogy 1937. augusztus 18-ikán mennyi volt külföldi adósságuk. Az adósságok értékeléseik értelmében ugyanis a tőkekamatadó csak ettől a dátumtól kezdve kell fizetni.

= Kivonják a forgalomból a schillinget. Banca Națională felhívást tett közzé, amelyben felszólítja mindazokat, akik schilling bankjegyekkel rendelkeznek, hogy az összegeket tíz napon belül a schilling eredetét igazoló jegyzék kíséretében szolgáltatassák be a Jegybankhoz. A Banca Națională csak román állampolgárok birtokában lévő schilling-bankjegyeket vált be és csakis abban az esetben, ha a pénz tulajdonosa bizonyítani tudja, hogy a schillinget törvényes úton szerezte. A schilling beváltási árfolyamán a német pénzügyi szervekkel együttesen 17.67 leiben állapította meg a Banca Națională.

= Csak a behozatali engedélyek kiadása után vizsgálják felül a régi behozatali kereteket. A nemzetgazdasági minisztérium nagyfontosságú határozatot hozott, amely szerint a behozatali keretek felülvizsgálására csak a harmadik évnegyed behozatali engedélyeinek kibocsátása után kerül sor. A harmadik évnegyedre szóló behozatali engedélyek előkészítő munkálatai kezdetüket vették. Minden valószínűség szerint július 15-ig az importőrök kézhez kapják az engedélyeket. A behozatali engedélyek kibocsátásának megkönnyítésén dolgozik jelenleg a nemzetgazdasági minisztérium.

Zilahy Lajos lemondott a „Két fogoly” jogdíjáról, hogy ezzel is szolgálja a román—magyar közeledést

Lascar Tuduciuc, Oradea—Nagyváradon élő fiatal román újságíró néhány héttel ezelőtt Kádár Imre író és színigazgató útján megkérdezte Zilahy Lajost, beleegyezik-e abba, hogy „Két fogoly” című, nagysikerű, több kiadást megért regényét román nyelvre lefordítsa. Tuduciuc most levelet kapott Zilahy Lajostól. A levél a következőképpen hangzik:

Igen tisztelt Uram! Kádár Imre arról értesít, hogy Ön le akarja fordítani „Két fogoly” című regényemet románra. Az ajánlat, hogy az írói jogdíjat teljesen a fordítónak engedjem át, egészen szokatlan. Mert bármily csekély lenne is ez az összeg, egy igen fontos elvet kell feladnom. Tekintettel azonban arra, hogy én már régóta harcolok a román—magyar kulturális közeli közeledés minden lehetőségéért, elfogadom az ajánlatot azzal a megszorítással, hogy az első kiadás példányszáma nem lehet több 1500-nál és biztosított kérék arra, hogy az esetleges további példányszámok tíz százalékos írói díját a kiadó nekem elszámolja. Tisztában vagyok vele, hogy második kiadás alig remélhető. — Budapest, 1938. június 23. Öszinte tisztelettel igaz híve: Zilahy Lajos.

Lascar Tuduciuc már meg is kezdte tárgyalni a sajtó egyik nagy bucaresti-i kiadóval, a fordítás rövidesen elkészül és így a román olvasókönység még ebben az évben megismerkedhetik a kiváló magyar író pompás regényével.

HAMBURG-AMERIKA LINIE

Rendszeres hajójáratok

Északamerika, Kanada, Közép-amerika, Kuba-Mexiko, Dél-amerika, Keletázsia, Ausztrália és Hollandiába

Tengeri utazások

tökéletes
üdülést és sok örömet nyújtanak!
Földközi-tengeri utazások tavasszal és ősszel, Északi-tengeri és atlanti-szigeti utazások, Nyugatindiai utazások, Világkörüli utazások, Utazások Afrika körül valamint olcsó tengerentúli tanulmányi utazások

Felvilágosítások, prospektusok díjmentesen kaphatók a

Hamburg-Amerika Linie S.A.R.

képviselőtől:

Künstler utazási iroda
Arad, Bul. Regina Maria 24.
Telefon 10-86

HETENKÉNTI TÁRSASUTAZÁS

PÁRISBA és ISTANBUL

Jimboliától Lei 6.100—12.400

Constanta-tól Lei 4.200—5.950

Felvilágosítással szolgál és beiratkozásokat eszközöl az

„EUROPA”

Román Nemzeti Utazási és Idegentorgalmi vállalat

„EUROPA” Strada Regina Maria 10.

Legújabb jelentéseink:

Román városnegyedek létesítését javasolja Iorga királyi tanácsos

Botoşaniból jelentik: A kulturális liga most folyó nagygyűlésén Iorga professzor többek között azt ajánlotta, hogy a nagyobb városokban létesítsenek román negyedeket. Ezek a negyedek a különböző hatóságok vezetőinek szolidaritása és kitartó munkássága révén megvalósíthatók. A terv szerint itt nyernének elhelyezést a román kézben lévő gyárak, ahol azután a román munkás megtalálná kenyerét. Létesítenének ezenkívül lótekonysági intézményeket, iskolákat, új kereskedel-

met, amelyet állami szállításokkal támogatnának. Ugyancsak ezekben a román negyedekben nyernének elhelyezést azon hatósági épületek, amelyekért ma bért fizetnek. A kongresszus különben elhatározta, hogy a kulturális liga alapszabályait oly módon változtatják meg, hogy a politikát száműzők a liga életéből és a jövőben a gazdasági életet párhuzamosan fejleszthessék a közművelődési tevékenységgel.

Ujabb halálosvégű merényletek Palesztinában

Jeruzsálem. (Rador.) A zavargások Palesztinában tovább tartanak és a zsidó lakosság különösen az ország északi részében egyre idegesebben tekint az elkövetkezendő események elé.

Ma délből ismeretlen egyén bombamerényletet követett el Tiberiásban egy társaság zsidó résztvevői ellen. A bomba hét személyt megsebesített. A sebesültek közül három gyermek.

A merénylet után nagyobb tömeg verődött össze az uccán és kövekkel dobálták meg a rendőröket. A rendőrség emberei azonban erélyesen léptek fel a tüntetőkkel szemben és csakhamar helyre állították a rendet. Ugyan-

csak ma, több a város körüli magaslatokra menekült arab terrorista lövéseket adott le a járőreikre. Egy jól felfegyverzett banda Tiberiás közelében mintegy öt kilométernyi távon megrongálta a vasutvonalat.

Palesztina más vidékeiről is zavargásokat és különféle merényleteket jelentenek. Jaffa közelében egy zsidót megsebesítettek. Egy másik esetben három zöldségtermesztőt szállító arabot támadtak meg fegyverekkel, amikor ezek Bethlen környékén haladtak. Az új terrorhullám elfojtására a hatóságok széleskörű intézkedéseket fogantatosítottak. Így többek között megtiltják, hogy július 1-től a határvidéken és Safed tartományban este 8 órától hajnalig bárki is elhagyja lakását.

Bürckel a sajtó képviselői előtt megcáfolta a zavargásokról elterjedt híreket

Schuschniggot perbe fogják

Bécsből jelentik: (Rador.) A Havas iroda jelenti: Azok a hírek, amelyek az ausztriai eseményekről külföldön elterjedtek, nagy hatással voltak a sajtóra és a német vezető körökre, amelyek ezeket a híreszteléseket megcáfolták. Most történt meg első ízben, hogy Bürckel, Ausztria birodalmi megbízottja fogadta a nemzetközi sajtó képviselőit, akik előtt a leghatározottabban cáfolta, mintha a birodalmi és az ausztriai nemzeti szociálisták között surlódások történtek volna.

Bürckel ezután kijelentette, hogy 5—6 héten belül politikai szempontból is teljes lesz a Harmadik Birodalom és Ausztria egyesülése. Ami Hitler inkognitóban történő állítólagos ausztriai utazását illeti, ez nem egyéb kitalálásnál. A birodalmi megbízott szerint, ha Ausztriában a legcsekélyebb zavargás is előfordult volna, úgy ő rendelkezik olyan eszközökkel, hogy rendet teremtsen. Hangoztatta ezután, hogy Ausztriában összesen 3780 politikai foglyot tartanak nyilván és ezek közül 140 személyt a dachau koncentrációs táborban őriznek. Ami Schuschnigg kancellárt illeti, ő életben van és Bécsben lakik. Az egyik újságíró megkérdezte Bürckeltől: perbe fogják-e a volt kancellárt, mire ez azt válaszolta, hogy ez könnyen lehetséges. Hozzáfűzte még ehhez a kérdéshez, hogy nincsen tudomása arról, mintha Schuschnigg feleségül vette volna Czernin grófnőt. Bürckel a zsidókérdésről is nyilatkozott. Ezek szerint a közeljövőben törvény jelenik meg, amely majd meghatározza, hogy a külföldre emigráló zsidók vagyonuknak mely részét vihetik magukkal. Nyilatkozatát ezekkel a szavakkal fejezte be:

— Az én nézetem szerint szükséges, hogy

a zsidókat végleg eltávolítsuk a német gazdaságból és kulturából, amelyek nemzeti javak.

Seyss Inquart, Ausztria gazdasági helyzetéről tartott beszédében kijelentette, hogy Ausztriában csak a zsidók nincsenek megelégedve a helyzettel, de ezeknek bele kell nyugodniuk a változott körülményekbe. Az állítólagos surlódásokkal kapcsolatban így nyilatkozott:

— Öt évi harc egyesített bennünket és senki sem választhat el egymástól. Ki kell jelentenem, hogy Bürckellel szemben, akit a Führer küldött nekünk, a legteljesebb bizalommal viseltetünk.

Ma hivatalos közleményt tettek közé, amely így szól: Schuschnigg volt kancellár Bécsben tartózkodik egészséges és jólléti kezelésben részesül. A hölgy, akivel a volt kancellár vadházasságban élt, már nem tartózkodik mellette. Bürckel hangsúlyozta ebből az alkalomból, hogy ő mint jó katolikus nem engedhet meg ennek a vadházasságnak a folytatását. Bürckel kijelentette továbbá, hogy a volt kancellárnak ezzel a hölgyvel kapcsolatos házassági híre alaptalan.

Németország Mexikóban vásárol petroleumot

Berlinből jelentik: A Havas hírszolgálati iroda jelentése szerint tárgyalások folynak a mexikói és a német kormányok között, arra vonatkozólag, hogy Németország petroleumot vásárol Mexikótól, nyolc millió márka értékben és cserébe papírgyártáshoz és műselyemgyártáshoz szükséges gépeket ad.

Megnyílt Bucuresztiben a városok nemzetközi kongresszusa

Bucuresztből jelentik: A fővárosban tegnap nyílt meg a nemzetközi közigazgatási kongresszus. Călinescu belügyminiszter nagyszabású beszéddel nyitotta meg az értekezletet és többek között a következőket mondotta: A mi állami életünknek egy történelmi pillanatában érkeztek önök országunkba. Alkalmuk lesz látni azt az új életet, amely itt az újjászülött Romániában folyik. A kongresszus ma délután folytatta üléseit.

Fürdés közben a folyóba fulladt Komjáti Károly zeneszerző öccse

Târgu-Mureş—Marosvásárhelyről jelentik: Megdöbbentő tragédia játszódott le Târgu-Mureş—Marosvásárhelyen. Komjáti Károly ismert zeneszerző öccse, aki a Târgu-Mureş—marosvásárhelyi cukorgyárnál működött tisztviselőként, menyasszonyával együtt a Mureş—Marosban fürdött. A fiatal ember örvénybe került és mielőtt bárki is segítségére siethetett volna, a folyóba fulladt. Holttestét ma vetette ki a víz. A tragédia híre Aradon is általános és őszinte részvétet váltott ki, mert a tragikus véget ért ifjalembert itt is sokan ismerték. Ugyancsak ismerik Aradon fivérét, Komjáti Bélát, aki Târgu-Mureş—Marosvásárhelyen bankigazgató.

Franco tábornok követe a pápa előtt

Rómából jelentik: A nemzeti Spanyolország vatikáni követe, Janguasmessia ma megjelent a Gandolfo-palotában, ahol átadta a pápának kormánya megbízólevelét. A követ ebből az alkalomból ismét megemlítette a Szentatyának, hogy Franco tábornoknak az a célja, hogy helyrehozza a testvérháború által az egyháznak okozott károkat. Janguasmessia követ hangoztatta, hogy Franco és a nemzeti Spanyolországnak továbbra is első az egyház és a vallás marad. A pápa válaszában elismerte, hogy Franco tábornok, amennyire csak tehette, enyhítette a háború borzalmait. A Szentatya így fejezte be szavát: „Kívánom, hogy vége legyen a bajoknak és szerencsétlenségeknek, melyek annyira ártanak Spanyolországnak”.

Odescalchi Miklós herceg kastélyában megtalálták az egyik elünt budapesti urilányt

Budapestről jelentik: Jelentettük, hogy néhány nappal ezelőtt két előkelő férfi gépkocsin elrabolta T. Mária és D. Klári általánosan ismert előkelő budapesti urileányokat a Margitszigetről. Amikor T. Mária válegénye, Sándor Alajos tudomást szerzett a történetekről, elkeseredésében kétszer a mellkasába lőtt. Válságos állapotban szállították a Park-szanatóriumba. T. Mária az öngyilkosság haláltára le akarta magát vetni a második emeletről, de hozzátartozói visszatartották.

Szerdán délelőtt váratlanul megszólalt a budapesti főkapitányság telefonja és egy titokzatos hang jelezte, hogy B. Klári, aki még mindig nem tért haza szülei lakására, teljesen szabad akarattal volt hajlandó férfi partnerével távozni. A csendőrségi nyomozás ezután kiderítette, hogy B. Klári Odescalchi Miklós herceg rabolta el és jelenleg annak tűzóri kastélyában tartózkodik. B. Klári szüleinek intézkedésére a tűzóri csendőrség a leányt védőőrizetbe vette. B. Klári különben védőőrizetbe való vétele előtt hazatelefonált és arra kérte szüleit, hogy hagyják ott a tűzóri kastélyban, míg szülei megérkeznek, mert ő ott kitűnően érzi magát. B. Klári szülei huszezer pengős kártérítési keresetet indítanak Odescalchi herceg ellen a lányuk megtépzott hírnevéért.

Me semmisítették egy Timisoara — temesvári nemzetközi boxmérkőzés eredményét

Berlinből jelentik: A nemzetközi boxszövetség most foglalkozott azzal az óvással, amellyel a magyar boxszövetség fordult a nemzetközi fórumhoz. A tél folyamán ugyanis Timisoarán a banati ökölvívók 15:1 arányban győzték le a magyar B) válogatottat. A magyar ökölvívó szövetség a bíráskodás ellen élt kifogással és ezért óvta meg az ökölvívó mérkőzést. A nemzetközi ökölvívó szövetség berlini ülésén tárgyalta az óvási ügyet és a mérkőzés eredményét megsemmisítették.